

A Szeged-Csanádi Egyházmegye magazinja

Toronyirány

INGYENES

X. évfolyam, 6. szám
2018. december 19.

**Boldogságot adni
másnak nincs
hatalma itt...**

8. A CSALÁD EGÉSZSÉGE

A család egészsége címmel rendezett konferenciát december 6-án a Gál Ferenc Főiskola, a Magyar Család- és Nővédelmi Tudományos Társaság, Gyula városa, valamint a Békés Megyei Kormányhivatal. A gyulai Városháza Dísztermében teltházas érdeklődés fogadta a családot és az egészséget középpontjába állító rendezvényt. Az előadók e két fogalom kapcsolatát tárgyalták az egyház, az oktatás, a civil szféra és a hatóság szemszögéből.

18. „...A KÖVEKBŐL FALAK EMELKEDNEK, AZ ÉLŐ KÖVEKBŐL KÖZÖSSÉGEKET ÉPÍTÜNK”

„A magyar katolikus egyház és a Szeged-Csanádi Egyházmegye történetében talán még soha nem nyílt lehetőség olyan nagyszabású építkezésekre, melyeket jelenleg meg tudunk valósítani. Ez mindenképpen örömteli. Bizonyos beruházások befejeződtek, mások folyamatban vannak, és akadnak, melyek még csak most indulnak. Templomaink, plébániáink jelentős összegeket kaptak a felújításokhoz, iskoláink, intézményeink a fejlesztésekhez...” – Kiss-Rigó László püspökkel a 2018-as esztendőről és az elkövetkező évek építkezéséről beszélgettünk.

24. TOVÁBB NŐ A KERESZTÉNY-ÜLDÖZÉS A VILÁGON

A világ 38 országában üldözik vagy diszkriminálják a keresztényeket és más vallási kisebbségeket – derül ki a Szükséget Szenvedő Egyház pápai jogú segélyszerv legújabb jelentéséből. A világ lakosságának 61 százaléka él olyan országban, ahol nem tartják tiszteletben a vallásszabadságot. A nemzetek 9 százaléka diszkriminálja, 11 százaléka pedig egyenesen üldözi a vallási kisebbségeket. Minden hetedik keresztény olyan országban él a világon, ahol üldözésnek van kitéve. Összlétszámuk megközelíti a 300 milliót.

20. NEVELŐ-SZÜLŐK NAPJA

Lehetetlen nincs – hirdették november 24-én Szegeden azon a rendezvényen, ahol a nevelőszülői hivatást népszerűsítették. A József Attila Szakiskola tornatermében csaknem kétezer gyermek és nevelőszülő játszott, szórakozott és cserélt tapasztalatot egész nap.

Toronyirány

A Szeged-Csanádi Egyházmegye magazinja

Megjelenik: évente hatszor

Kiadja: **Gerhardus Média Központ Kft.**

6720 Szeged, Aradi Vértanúk tere 2.

Felelős kiadó: **dr. Kiss-Rigó László**,
a Szeged-Csanádi Egyházmegye püspöke

Felelős szerkesztő: **dr. Antal Zsolt**

Lapmenedzser: **Orosz László**

Nyomdai előkészítés: **WellCom Stúdió**

Nyomtatás: **Magyar Közlöny
Lap- és Könyvkiadó Kft.**

Eng. szám: **163/0819/2/2009**

A szerkesztőség elérhetősége:
gerhardusmedia@gmail.com

A kéziratok rövidítésének jogát fenntartjuk.

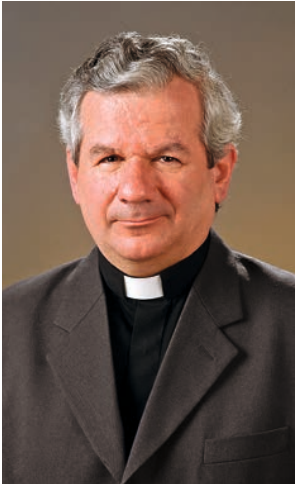
BORÍTÓFOTÓ: RAFAI GÁBOR

13. AZ ERŐSKEZŐ HUNYADI MÁTYÁS

A Mátyás király emlékévé nyitó eseményére január 12-én a szegedi dómban került sor nagy királyunk születésének 575. és koronázásának 560. évfordulóján. Az ünneppsorozat keretében celebrált emlékmisét egyházmegyéink főpásztora a bécsi Stephansdombon június 2-án is. Majd Kiss-Rigó László püspök 2018. november 14-én beszédet mondott az emlékévé zárókonferenciáján Budapesten, az Országház felsőházi üléstermében és még aznap Bécsben, az ausztriai magyarság és a magyar kormány szervezésében, a Trautson-palotában rendezett emlékkonferencián.

Tisztelt Olvasók, Kedves Testvérek!

A globalizáció egyik kísérő jelenségeként azt figyelhetjük meg napjainkban, hogy a kereskedelem üzleti szándékainak hatására egyre természetellenesebben szemléljük az idő múlását, egyre összezavarodottabban tudunk megélni, átélni kiemelt időszakokat, ünnepeket. Aki csak reklámokból tájékozódik, azt gondolhatná, hogy nemcsak a globális felmelegedés változtatja meg a nálunk hagyományos négy évszak megszokott, normális körforgását, hanem üzleti célból a kereskedelem is, mely az esztendőt két évszakra szeretné osztani: az egyik nagypéntektől fekete péntekig, a másik fekete péntektől nagypéntekig tartana. Ezzel párhuzamosan azt is megfigyelhetjük, hogy főleg

Európában egyes mazohista, önpusztító társadalmak liberális demokráciával átitatott fantáziája kimeríthetetlen, most már nemcsak húsvétot és karácsonyt tilos emlegetni, hanem az ádvent is tiltott szó lett. Amint a kommunizmusban nem volt szabad Mikulást emlegetni, csak a télapót, az igazi liberális demokráciában nem szabad ádventi vásárról beszélni, csak téli vásárról, nehogy valaki megsértődjön.

Mindezekről, és akármilyen, már több hete tartó vásároktól függetlenül a józan ember tudatosíthatja, hogy az ádventi időszak a karácsony előtti negyedik vasárnapon kezdődik, és karácsonyig tart.

Ádvent lehetőséget kínál és biztosít a hívő keresztény, de a keresztény kultúrkörben áttételesen minden ember számára arra, hogy gazdagodjon valódi reményben és igazi örömben. Arra készülünk ugyanis ezalatt a mintegy négy hét alatt, hogy megünnepeljük a Názáreti Jézus születését, Isten belépését a mi életünkbe, történelmünkbe. Ő végleg elkötelezte magát mellettünk, és egyetlen, mindenki által elérhető végső célt állított elénk. Ádvent vasárnapjain az evangélium nem csak az első érkezéséről, születéséről szól, hanem a másodikról is, a célbajutáskor. Pontosabban arra tanít, hogy az életünk és az egész történelem nem valamilyen feltartóztatatlan pergése az időnek úton a megszűnésbe, a semmibe, hanem beletorkollás a teljességbe, a végső célba. Ezt nevezzük Krisztus második, végső eljövételének életünk, a történelem végén. Valójában nem Ő jön felénk, hanem mi közelítünk feléje, mint végső cél felé. Tűnődhetünk azon, hogy egyénileg hogyan fejeződik be földi életünk, vagy hogy az emberiség esetleg hogyan okozza saját történelme végét fegyverrel, környezetének szennyezésével, vagy a rendelkezésre álló források önző, esztelen és felelőtlen felélésével. De a győztes végső cél és a célbajutás lehetősége adott. Ez a remény és az öröm forrása. És a végső cél nem elvonja, hanem éppen ráirányítja figyelmünket a mára, mostani életünkre. Megmutatja, mi az igazán fontos, mi a valódi érték és hogy minden küzdelem és nehézség ellenére lehet értelmesen és boldogan élni. Ez ádvent üzenete.

Néhány nap múlva pedig annak születését ünnepeljük, aki nemcsak elméletben, hanem a gyakorlatban mutatta meg mindannyiunk számára az emberi élet szépségét, értelmét és végső célját. Minden kedves olvasónak áldott, boldog karácsonyi ünnepeket kívánok!

Kiss-Rigó László
püspök

Glattfelder püspök új otthonra lelt Dél-Magyarországon

„A katolikus papság a viszonyok minden változása dacára kétségkívül önzetlen hűséggel ragaszkodik nemzeti sajátságaihoz és eszményeihez. A népet, melyből származik, megtagadni, a bölcsődalt, mely gyermekálomban ringatta, elfelejteni nem fogja. Aki ezt megérteni nem elég emelkedett gondolkodású, lehet hatalmi tényező, de a civilizáció és a szabadság ellensége, s ezért hatalma sem visszfénye az örökkévalóságnak, hanem hordozója az enyészetnek” – üzen- te Glattfelder Gyula csanádi püspök még utoljára Temesvárról. Nem sokkal később a román kormány nyomá- sára el kellett hagynia székhelyét, és a délmagyarországi Szegeden talált új otthonra.

Konferenciával emlékeztek a püspök Temesvárról Sze- gedre érkezésének 95. évfordulójára a Gál Ferenc Főisko- lán. Az első világháborút lezáró, hazánkat megcsonkító trianoni békeszerződés után a város befogadta Glatt- felder Gyulát és püspökségét. Regnálása idején épült fel a Fogadalmi templom, amelynek tervezője, Foerk Ernő 150 éve született – az ő munkássága előtt is tisztelegtek a szervezők.

Szavai most újra elhangzottak, ugyanis a Gál Ferenc Főiskola a *Ta- nuljuk meg Szűz Máriától Krisztust hordozni!* című konferenciával emlé- kezett a püspökre, aki 95 éve érkezett egyházmegyénk jelenlegi székhelyé- re, és 75 éve hunyt el. A közel két év- tizedig tartó regnálásának legfonto- sabb eseménye a Fogadalmi templom felavatása volt. Tervezője Foerk Ernő másfél évszázada született, így egy- ben az ő emléke előtt is tisztelegtek november 22-én.

– Glattfelder magára úgy tekintett mint Szent Gellért utolsó örökösére – fogalmazott megnyitó beszédében a konferencia szervezője, *Horváth Gá- bor*, a Gál Ferenc Főiskola tanszékve- zető docense.

Zakar Péter egyetemi tanár, a Szege- di Tudományegyetem rektorhelyet- tese, a Gál Ferenc Főiskola Keresz- tény Művelődéstörténeti Intézetének vezetője hozzátette: mindkét püspök olyan korban élt, amikor biztosnak hitt világok omlottak össze.

– Egy olyan képet nyerhetünk Glatt- felder Gyuláról és Foerk Ernőről, amely segít minket a ma Szegedjén

eltájékozódni, biztos alapot nyújthat nekünk, hogy ebben a zűrzavaros világban otthon érezzük magunkat – mondta

– Nehéz évek jutottak az 1911-ben csanádi püspökké kinevezett Glatt- feldernek. Az első világháború után egyházmegyéje gyakorlatilag három részre szakadt. 61 százaléka Románi- ában, 26 százaléka a Szerb–Horvát– Szlovén Királyságban volt, és csupán 13 százaléka maradt Magyarorszá- gon – derült ki *Gárdonyi Máté* elő- adásából. A Veszprémi Érseki Hittu- dományi Főiskola tanára elmondta, hogy a román kormány megnehezi- tette a püspök munkáját. Előfordult, hogy hónapokig nem tudott kapcsol- atba lépni magyarországi papjaival.

– A magyarok legfőbb védelmezője volt egyházmegyéje területén – véle- kedett *Zombori István* címzetes főis- kolai tanár az 1918 utáni romániai időszakról. Rámutatott, hogy ennek érdekében – a magyar püspöki kar egyetértésével – még a hűségesküt is letette a román államra. Fellépett az új politikai hatalom hamis vádjai el- len, megtett mindent papjai és nyája

Zakar Péter, az SZTE rektorhelyettese

Zombori István c. főiskolai tanár

érdekében. Ezt felismerte Bukarest is, amely végül elérte, hogy pápai utasításra kelljen elhagynia Temesvárt. A püspök a Bánát központját elvezítette, azonban Szeged befogadta. Hatalmas örömmel üdvözölte őt a város, a hívek mellett a korabeli elit tagjai, a polgármester, a képviselők, az egyetem vezetői, a hadsereg és a rendőrség tisztjei várták a vasútállomáson. Glattfelder méltó társakra talált munkájához Klebelsberg Kuno kultuszminiszterben, valamint Somogyi Szilveszter polgármesterben. – Mindenkor szívén viselte a város

sorsát. Nemcsak támogatta a szegedi katolikus ifjúsági mozgalmakat – mint elhangzott *Vajda Tamás*, a Szegedi Tudományegyetem Levéltárának igazgatója előadásában –, hanem a püspökséghez tartozó fiúnevelő intézet építését is felgyorsította. Hiányzott ugyan a püspöki palota, ez el is készült, de még ennél is fontosabbnak tartotta, hogy ne 15-20 ezer hívőre jusson egy templom az egyházmegye új székhelyén. *Horváth Gábor* egyháztörténész kiemelte, jól együtt tudott működni a két patrióta, Glattfelder Gyula

és Foerk Ernő. A kölcsönös tisztelet segítette munkájukat, az építész még naplójában is csak pozitívan írt a „püspök úrról”, és kifejezetten jól esett neki, hogy a dóm felavatása után szinte egyedül ő köszönt meg a hosszú évek alatt végzett munkáját. Nem alaptalanul tette ezt. Foerk jelentősen átalakította Schulek Frigyes eredeti terveit, többek között a templom téglá burkolatát is neki köszönhetjük. A tervezőre jellemzőek az „erős tornyok”, így magasabbak lettek itt is – magyarázta Horváth. – „Nem is tudnék egyhamar építményt, amely annyi közvetlenséggel hatna az emberre, olyan erősen vésődik az emlékezetébe és olyan felejthetetlen marad előtte, mint a torony” – idézte Foerkot az előadó. Tény, hogy Trianon a kortársak gondolataira ugyanúgy rányomta a bélyegét, mint Glattfelder életútjára.

– „A magasba emelkedő templom” tornyait az elszakított területekről is látni mint két ujjat az égre mutatva a magyar igazságért. – vélekedett *Mandola Aladár* művészettörténész. A konferenciát követően levonhattuk a következtetést, Glattfelder Gyula püspöki működését és a dóm szimbolikáját talán egy szó köti össze a legszebben: a remény.

TÓTH MARCELL

FOTÓK: TÓTH MARCELL

Szobrot állítottak Szegeden az ukrajnai éhínség áldozatainak

Felavatták az 1932–1933-as ukrajnai éhínség áldozatainak emlékművét Szegeden, a Dóm téren az ukrán nép genocídiumának 85. évfordulója alkalmából.

Két ukrán képzőművész, *Korzs Bohdan* és *Kolodko Mihajlo* az 1932–1933-as ukrajnai éhínség áldozatainak emléket állító szobrát avatták fel novemberben a Dóm téren. A rendezvényen együtt tartottak megemlékezést a megjelent egyházi méltóságok, a diplomáciai testületek tagjai, a parlamenti és külügyi képviselők, a város vezetése és az ukrán közösség tagjai.

– Szokás mondani, hogy azért emlékezünk az ilyen súlyos tragédiákra,

hogy több hasonló ne történhesen. Ennek ellenére sajnos újabb és újabb szenvedések és katasztrófák merülnek fel a történelem lapjaiban. A hívőknek a keresztény hit, a nem vallásosoknak az emberi élet értékeinek és méltóságának megőrzése lehet garancia a tragédiák megelőzésére – fogalmazott *Kiss-Rigó László* püspök. – Ukrajna még nálunk is több megpróbáltatáson ment keresztül a két világháború idején, közöttük és utána is – mondta köszöntőjében *Magyar Levente*, a Külgazdasági és Külügyminisztérium parlamenti államtitkára. – Az 1932–1933-as holodóor – éhínség – a szovjet hatalom kísérletének időszaka az ukrán nép megtörésére és szolgá-
sorba hajtására. Az ukrán nemzet büszke és szabadságszerető nép, ami veszélyt jelentett a Szovjetunióra. Ukrajna mára önálló, erős, és joggal várhat és bízhat egy szebb jövőben. Magyarország a kezdetek óta kiáll Ukrajna mellett, és továbbra is támogatni fogja a nemzetépítést szövetségben, barátságban – hangsúlyozta.

– Számunkra szimbolikus és kiemelten fontos, hogy ma is együtt emlékezünk – fejezte ki háláját *Nepop Ljubov*, Ukrajna rendkívüli és

meghatalmazott nagykövete. – A holodomor az ukrán történelem egyik legnagyobb tragédiája: 17 hónap alatt 10 millió ártatlan halt éhen, mert a szovjet hatalom elzárta előlük az élelemforrásokat. Azért is történhetett meg ekkora szintű népiirtás, mert a világ hallgatott, és nem bontakozott ki ellenállás nemzetközileg. Magyarország az elsők között ismerte el az ukrán genocídiumot, és a mai napig támogatja függetlenségére irányuló törekvéseinket, amiért hálásak vagyunk – fejtette ki az ukrán nagykövet.

– Ezen tragédiák kapcsán fontos emlékeznünk arra az örök igazságu törvényre, hogy senki nem rendelkezhet mások élethez való joga fölött, nézeteltérések miatt sem – mondta *Róth Sándor*, Ukrajna szegedi tiszteletbeli konzulja. – Ezek az áldozatok dolgozni akartak, függetlenek szerettek volna lenni. Meg kell adnunk nekik a tiszteletet, és meg kell erősítenünk a barátságot, valamint a kölcsönös együttműködést Magyarországgal, és a többi európai országgal is, akik együtt emlékeznek velünk.

– A 21. században nem maradtak közömbösek a magyarok, amikor kiderült az ukrán éhínség és az ezzel járó

borzalmak – egyértelműen népirtásnak deklarálták az eseményt – vette át a szót *Sajtos-Zapatocsa Natália*, a szegedi ukrán önkormányzat elnöke. – Ez az emlékmű mindazoknak szól, akik 1932–33-ban küzdöttek, szenvedtek, meghaltak. Szeretném tolmácsolni az ukrán közösség köszönetét azért, hogy ennek az emlékműnek Szeged otthont adott.

A szoboravatást és a beszédek követő koszorúzást a *Natalija Petyij-Potapcsuk* által vezetett Kárpátaljai Népi Kórus szólistáinak fellépése kísérte. Korzs Bohdan és Kolodko Mihajlo szobrát együtt avatta a magyar és ukrán közösség, egyházi méltóságok és diplomáciai képviselők.

FORRÁS:

TORONYIRÁNY–DÉLMAGYARORSZÁG

Magyar Levente államtitkár, Kiss-Rigó László püspök és Nepop Ljubov ukrán nagykövet a szoboravatás előtt

100 évvel ezelőtt született újjá Lengyelország

123 évi szétagoltság után nyerte vissza függetlenségét a lengyel állam, ezt ünnepelték novemberben világszerte, így Szegeden is, ahol egy 30–40 fős lengyel közösség él. A Lengyel Köztársaság Szegedi Konzulátusa és a Szeged–Csanádi Egyházmegye támogatásával egésznapos programsorozatot szerveztek.

November 9-én délelőtt a *Függetlenség gyermekei* című kiállítással emlékeztek vissza 1918. november 11-ére, majd a Dóm Látogatóközpontban egy konferencián arról beszélgettek, hogy az akkor élő fiataloknak mit jelentett a haza szolgálat. *Karol Biernacki*, a Lengyel Köztársaság szegedi tiszteletbeli konzulja elmondta, szegedi középiskolásokat is meghívtak az előadásokra, hogy a mai fiatalok is szembesüljenek azzal, milyen áldozatot hozni hazánkért.

A lengyelek legnagyobb ünnepén lengyel katonák tiszteletadása mellett a Katyn-keresztnél megemlékeztek a lengyel és magyar áldozatokról, majd a dómban egy elismert lengyel orgonaművész, *Lidia*

Ksiazkievicz orgonakoncertjét hallgathatták meg az érdeklődők. A napot szentmise zárta, amelyet *Andrzej*

Dziega, a szczecin-kamieni egyházmegye érseke és *Kiss-Rigó László* szeged–csanádi püspök celebrált.

A lengyel függetlenségre emlékeztek Szegeden

Teltház a gyulai konferencián

A család egészsége

A család egészsége címmel rendezett konferenciát december 6-án a Gál Ferenc Főiskola, a Magyar Család- és Nővédelmi Tudományos Társaság, Gyula városa, valamint a Békés Megyei Kormányhivatal. A gyulai Városháza Dísztermében teltház-as érdeklődés fogadta a családot és az egészséget középpontjába állító rendezvényt. Az előadók e két fogalom kapcsolatát tárgyalták az egyház, az oktatás, a civil szféra és a hatóság szemszögéből.

A család egészsége című konferencia megrendezésének időzítése kétszeresen is szimbolikus. Egyrészt a 2018-as esztendőt a kormány a *Családok évének* nyilvánította, ezzel is felhívja a figyelmet a család egészségének megtartására és annak fejlesztésére az élet minden területén. Másrészt, ahogy Kiss-Rigó László szeged-csanádi püspök köszöntő beszédében megfogalmazta: „...az adventi időszak a keresztény emberek életében fontos szerepet tölt be, az ünnepi készülődés és várakozás mellett szól a családról is, amely minden közösség szimbóluma. Továbbá rámutat arra, hogy Isten három személy tökéletes, dinamikus szeretetközössége, és ennek a végső közösségnek egyik előképe a család. Az egészség szintén adventi téma, hiszen az ember számára a végső célt az üdvösség jelenti, amely szó a magyar nyelvben az egészség kifejezésre eredeztethető vissza, így Isten valójában arra hívja az embert, hogy tökéletesen egészséges legyen.”

FOTÓK: SZABÓ ZOLTÁN

Kiss-Rigó László püspök

Gyula városa immár hetedik éve viseli a *Családbarát önkormányzat* megtisztelő címet – jelentette ki Kónya István, a város alpolgármestere: „A városvezetés elhivatottan áll ki a családok mellett, ami azt jelenti, hogy a családsegítő alapszolgáltatások mellett számos intézkedéssel, komplex programmal és szolgáltatási rendszerrel igyekszik segíteni a gyulai családok életminőségének, a gyermekek életkörülményeinek javítását.” Az alpolgármester állítását számos oktatási intézmény korszerűsítésével, felújítás-sorozatával, tudományos laborok építésével, szociális intézkedésekkel, ösztöndíj- és támogatási lehetőségek létrehozásával támasztotta alá, mely mind a családok támogatását szolgálja. Kiemelte, hogy a városvezetők célja Gyula népességmegtartó erejének növelése, infrastrukturális és környezeti fejlesztések megvalósítása, a vállalkozásbarát hozzáállás érvényre juttatása. Ugyanakkor a mai digitális világban elengedhetetlen a különböző technikai eszközök helyes használata, az erre való nevelés a családok védelmének érdekében.

A Családok évének köszönhetően számos családi kedvezményt vezettek be ebben az évben – fejtette ki Takács Árpád, a Békés megyei kormány megbízott: „A család egy olyan közösség, mely a férfi és a nő házasságából jön létre, szent és nemzeti megtartó alap, őrzője hagyományainknak, keresztény hitünknek és identitásunknak.”

Párducz László, a Magyar Család- és Nővédelmi Társaság elnöke a közösség hitelességét emelte ki: „Azt, hogy sohasem akartunk olyan nemzetté válni, mely semmibe veszi történelmét, gyökereit és hitét, a család fontosságára utal a társaság egyik jelmondata is, miszerint hiszünk Istenben, nemzetünkben, hazánkban, a hit és az összetartozás bölcsőjében, a családban.”

Kozma Gábor, a Gál Ferenc Főiskola rektora *Nevelhető-e a család? – Növelhető-e a család egészsége?* című előadásában a hit, a hagyomány és a hazaszeretet fogalmait emelte ki elsőként, mert ezek hiánya nemzetünk megmaradását veszélyezteti. Előadásában többek között arra a kérdésre keresett választ, hogy a család keretein belül az élethosszig tartó nevelés milyen célokat kap az egészségmegőrzésben,

hiszen a család jóléte nagyban összefügg egészségével. Kiemelte, hogy az egészség a legszentebb, legfontosabb dolog az ember, a család életében. Ennek komplex, teljes fogalmáról, funkcióiról csak a család vonatkozásában lehet beszélni. A család funkciója a társadalom megtartása, ez pedig csak akkor jöhet létre, ha ez az alapvető társadalmi egység, közösség egészséges.

A konferencia két szekciójában az előadók a család egészsége megtartásának, valamint annak fejlesztési eszközeinek kérdéskörét vetették fel. Hangsúlyozták az egyház, az oktatás és a civil szféra, illetve a hatóság partnerségét mindannyian kiemelve ezen fogalmak fontosságát, elválaszthatatlanságát és szentségét.

EGRI DÓRA

A képen balról jobbra Párducz László, Kónya István, Kiss-Rigó László püspök, Takács Árpád és Kovács József látható

Mozgás-gyógyszer

A Gál Ferenc Főiskola gyulai Egészség- és Szociális Tudományi Kara 2018. november 28-án a Magyar Tudomány Ünnepe elnevezésű programsorozat keretén belül rendezte meg az A prevenció jelentősége az egészségmegőrzésben című konferenciát. A konferencián a kiégésről, az emlőrákról, valamint az időskori pszichiátriáról hallgattak előadást az érdeklődők.

Ebben az évben, a főiskola gyulai karán a prevenció, vagyis a betegségmegelőzés fontosságáról értekeztek a konferencián résztvevők, hiszen a különböző testi, lelki megbetegedések kialakulásának megakadályozása a tudományos és a mindennapi életben egyaránt fontos kérdéseket vet föl.

Az emlőrák ma, avagy a gyilkos legyőzhető?! – Az onkológus sosem adja fel! címmel tartott prezentációt

Bánhegyi Róbert János osztályvezető-helyettes főorvos. Előadásában ismertette az ország jelenlegi helyzetét az emlőrákos megbetegedések számát illetően. Évente közel 7000 megbetegedést dokumentálnak, továbbá 2000–2500 beteg veszti életét, viszont ez még mindig egy javuló tendenciát mutató arány, melyet az Onkoteam rendszer létrehozásának is köszönhetünk. Ez egy olyan onkológusokból álló csapat, akik

közösen döntenek egy-egy eset célzott kezelését illetően, mivel ahogy a doktor úr is megfogalmazta, a mellrák elnevezés helyett pontosabb lenne a „mellrákok” kifejezés, hiszen rengeteg különböző ráktípus létezik, melyek más és más kezelési módot igényelnek.

A betegség kialakulásában kevés szerepet játszik a genetika, sokkal jelentősebb szereppel bírnak a káros szokások, szenvedélyek, vagy a fokozott táplálék- és telítettségi-bevitel, illetve az emiatt kialakuló diabétesz.

Bánhegyi doktor prevenciós megoldásként legfőképpen a rendszeres szűrővizsgálatot, továbbá a folyamatos testmozgást emeli ki, mindenek előtt a „mozgás-gyógyszert” ajánlja betegeinek is.

E. D.

Szarvasi konferencia az MTA Magyar Tudomány Ünnepeének hónapjában

Csak a határok...

A Gál Ferenc Főiskola szarvasi Pedagógiai Karának naptárában az idei tanévben is kiemelt helyen szerepelt a tudomány napi ünnep és konferencia, amit az intézmény 2018. november 14–15-én rendezett meg.

Az Arany Jánosra és Kodály Zoltánra emlékező tavalyi rendezvényhez hasonlóan ez évben is az MTA által adott tematikához igazodott a kar. Az idei alkalommal a török veszéllyel szemben egyensúlyt teremtő, a népmesék igazságot tevő hőisévé vált *Mátyás király* (1458–1490) állt a nemzeti megemlékezés, így a szarvasi tudományünnep középpontjában is.

A hagyományoknak megfelelően a konferencián most is magyar–magyar találkozóra került sor: a szarvasi Pedagógiai Kar számos határon túli magyar egyetemet és főiskolát látott vendégül, akikkel évek óta kiváló kapcsolatot ápol a Gál Ferenc Főiskola. A vendégek 5-5 fős csapatokkal és kísérőtanáraikkal képviselték magukat.

Némi aggodalomra adott okot a beregszásziak átkelése a magyar–ukrán határon, de végül megérkeztek a II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola tanára és hallgatói is – négyórás határvárakozás után.

A komáromi Selye János Egyetem, a nagyváradi Partiumi Keresztény Egyetem, az Újvidéki Egyetem szabadkai Magyar Tannyelvű Tanítóképző Kara, a Károli Gáspár Egyetem nagykőrösi Tanítóképző Főiskolai Kara, valamint a vendéglátó főiskola tanárai és hallgatói a konferenciát megnyitó beszédek után mutatkoztak be. Ezzel elkezdődött a konferencia érdemi része: a csapatok előzetesen megkapták már azt a feladatot, hogy az igazságos Mátyásról szóló egyik mesét mutassák be dramatizálva. A közönség soraiban leginkább Mátyás aktualizált igazságossága keltett derűtséget. Az ukrán hatóságok pedig jól számolták ki a beregszászi csapat

határon való várakoztatását, hiszen éppen időben érkezvén, hatodikként a „beregszászi” Mátyás király is színre léphetett.

A konferencia második napján délután két előadást hallgattak meg a résztvevők. A gyulai Erkel Ferenc Gimnázium képviselőjében Fodor György *Pajzán tollforgatás Mátyás udvarában*, valamint Hajdu Zoltán János *Mátyás fekete serege* címmel tartott előadást.

Mindezek után került sor a Mátyás király-vetélkedőre, melyre Kubinyi András *Mátyás király* című könyvéből lehetett felkészülni. A feladatok átölelték Mátyás uralkodásának legfontosabb eseményeit, köztük a sokat vitatott külpolitikát is, de helyet kapott a képzőművészet és a zene is. A csapatok derekasán helytálltak ebben a barátságos párviadalban, aminek a tétje az erkölcsi győzelem volt. A pálmát a nagykőrösi csapat vitte el,

de valamennyi csapat megérdemelte a különdíjat, mégpedig egy-egy feladat kiváló megoldása alapján. A díj is mindenki számára ugyanaz volt, Bánhegyi Ferenc *A Hunyadiak dicsősége* című könyve.

A programot egy rövid emléktűr zárta. A résztvevők a történelmi Magyarország mértani középpontját jelölő malom-emlékművet koszorúzták meg és elénekelték a Himnusz. Ezt követő fakultatív programként a Mini-Magyarország Makettparkot kereshették fel.

Még ha rövid időre is sűrűsödött a konferencia minden eseménye, jó volt tapasztalni, hogy a fiatalok milyen gyorsan és közvetlenül értettek szót egymással. Valóban, bennünket csak a határok választanak el – azok is csak formálisan: kultúránk szeretete, a tudás hatalma nem ismer határokat.

FORRÁS: GFF

A résztvevőkről készült csoportkép sokat elárul a konferencia kiváló hangulatáról

Megtartotta 23. diákköri konferenciáját a Gál Ferenc Főiskola gyulai kara

A gyermekszegénységről és a magyar dolgozó nő élethelyzetéről is értekeztek

Huszonharmadik alkalommal gyűltek össze a Gál Ferenc Főiskola Egészség- és Szociális Tudományi Karának diákjai, hogy megosszák egymással kutatásaik eredményét. A Békés Megyei Központi Kórház Pándy-tagkórházában november 21-én megtartott konferencián a stroke utáni újrakezdésről, a munkanélküli roma nők képzéséről és a koragyermekkori élmények hatásáról is szó esett.

Homoki Andrea, a Gál Ferenc Főiskola Egészség- és Szociális Tudományi Karának dékánhelyettese megnyitóbeszédében azt mondta, a tudományos diákköri konferenciát nagy elődök munkáját folytatva szervezik meg minden év novemberében. Az ülészakon lelkes kutató diákjaik számára biztosítanak alkalmat arra, hogy eredményeiket nyilvánosságra hozzák. Támogatásukon, segítségükön túl az is cél, hogy munkájuk megismertetésével példát állítsanak az őket követő hallgatói generációk számára. Az intézmény oktatója örömmel közölte, hogy a szociális munka alapszakon az országban elsőként indítják el jövő tanévtől a duális képzést. Ez azt jelenti, hogy partnerintézményeikben előre meghatározott időszakokban bérért végezhetnek munkát a főiskolások. Ezt a lehetőséget azokban a hónapokban is biztosítani fogja számukra a gyakorlóhely, amikor a szorgalmi időszakban a félévi vizsgákra készülnek. Homoki Andrea aláhúzta: az intézmény így neveli ki magának szakmai utánpótlását, a diák pedig gyakorlatközpontú képzésben vehet részt, amelynek költségeit saját keresetéből fizetheti ki.

A konferencián tizenketten mutatták be dolgozataikat, olyan témákat boncolgatva, mint a gyermekszegénység, a dolgozó nők aktuális élethelyzete, az önállóság és az integráció a támogatott lakhatásban, a koragyermekkori élmények hatása a későbbi kapcsolatokra, az érzelmszabályozásra és az általános szorongási szintre, a munkanélküli roma nők képzése és továbbfoglalkoztatása a szociális szférában, a betegelégedetlenségek okai a Békés Megyei Központi Kórház Sürgősségi Osztályain, a stroke utáni újrakezdés, illetve a sarkadi kistérség egészségügye. Az ülésen hallhattunk a *CsillagPont* közösségi házról is, az intenzív ápolás tudásmenedzsmentjéről és a beteggondozókat érintő akcidentális krízisről.

A konferencián tizenketten mutatták be dolgozataikat

Az előadásokat értékelő bizottság minősítette. A verseny helyezettjei:

- I. Herczeg Viktória – szociális munka (BA);
- II. Bakó Ferenc – ápolás és betegellátás (BSc);
- II. Papp Andrea Erzsébet – ápolás és betegellátás (BSc);
- III. Krutek Judit – szociális munka (BA).

FORRÁS: GFF-GYULAI HÍRLAP

„Ha valaki belépne közénk, látná, hogy az egyház fiatal és mindig megújul”

Köllő Sándor, a Szegedi Belvárosi Római Katolikus Plébánia káplánja harmadik éve a Szegedi Katolikus Egyetemi Lelkészség és a Szegedi Keresztény Roma Szakkollégium lelkesze is egyben. Az alábbiakban a Szokeresz weboldalán közölt interjú szerkesztett változatát közöljük.

→ **Milyen hatások érték gyermekkorában, amelyek a papi pálya felé terelték?**

→ Nagyon szerető, vallásos családban nőttem fel. Nagyszüleimmel vasárnaponként templomba jártunk, és egy jó plébániai közösségbe kerültem, de a cserkészlet is nagy hatással volt rám. Mindezek mellett volt egy nagyon jó plébánosom, akivel ma is tartom a kapcsolatot. Így hallhattam meg Isten szavát, ami arra készítetett, hogy a papságot válasszam. Hat éve szenteltek pappá. Egy évet voltam Gyulán, majd egy évet Csongrádon, és már negyedik éve vagyok Szegeden. Pappá szentelésem előtt itt, Szegeden tanultam teológiát, így két év megszakítással visszajönni Szegedre olyan volt, mintha hazajönné az ember.

→ **Három éve a Szegedi Katolikus Egyetemi Lelkészség vezetője. Ön talált a feladatra, vagy inkább a feladat önmagára?**

→ A jó Isten akarata vagy gondviselése, hogy a püspök atyán keresztül megkaptam ezt a feladatot, amit immár harmadik éve végzek. Küldetésünk, meghívásunk van a Szegeden élő egyetemisták felé. *Kontraszt* elnevezésű közösségünkben aktualitásokat beszélhetnek meg a fiatalok és ezáltal az egyházon belül szerezhetnek közösségi élményt. Ezen kívül van egy nagyon jól működő katekumen csoportunk, ahova azok járnak, akik

hitbeli alapismeretekre szeretnének szert tenni, vagy csak egyszerűen jobban belelátni az egyház tanításába, felépülésébe és hitébe. Továbbá van egy jól működő, külföldi egyetemistákból álló kis közösségünk is, melyet egy indiai szalvátor nővér, Jyothi pasztorális munkatársunk vezet. Meghatározó élményként említhetem az Egyetemi Lelkészség esti 8-as szentmiséit, ahol mindig azt ér-

zem, hogy ha valaki belépne közénk, látná, hogy az egyház fiatal és mindig megújul.

→ **Két szakkollégiumban is vállalt lelkeszi szolgálatot. Nagy kihívás volt a Szokeresz lelki vezetőjévé válni?**

→ Két kollégiumban vagyok lelkesz, a Szent Imre Szakkollégiumban és a Szegedi Keresztény Roma Szakkollégiumban immár harmadik éve. Ez utóbbiban nagyon jól érzem magam, bár voltak beilleszkedési nehézségek. A cigány fiatalok eleinte nem tudtak mit kezdeni azzal a helyzettel, hogy van a kollégiumnak egy papja. Talán

az is közrejátszott ebben, amit magukkal hoztak otthonról, tudniillik, hogy a cigány ember fél a paptól. De számomra mindig a közöttük való jelenlét volt és lesz a jövőben is fontos. A szívemhez nagyon közel áll ez a kollégium, talán mondhatnám azt is – ha lehet ilyen rangsort állítani –, hogy az első között van. Nyilván ez nem jelenti azt, hogy nem szeretem a másikat. Oda is úgy megyek be, mintha haza mennék. Fontos, hogy mindenhol elérhető legyek ha bárkinek szüksége van rám.

→ **Melyik szakaszt érzi a legfontosabbnak a Bibliában, ami a minden napokban között inspirálja?**

→ Szokássá vált az egyházban, hogy a papszenteléssel választunk egy idézetet a szentírásból vagy egy szenttől, ami majd az életünk alapjául szolgál, és a továbbiakban ott tartunk szem előtt és eszerint próbálunk cselekedni. A Zsoltárok könyvében található az a sor, amit papi jelmondatként, életem mottójául választottam: „A könyvtetekrcsben meg van írva rólam / Íme, eljövök! hogy teljesítsem akaratodat.” (Zsolt. 40,8-9) Ez adott erőt ahhoz is, hogy a felmerülő aggodalmat – melyet a társadalmi előítéletek építettek bennem – lehámozzam magamról, hiszen amikor megtudtam, hogy a Szegedi Keresztény Roma Szakkollégiumban leszek lelkesz, két hétig kerültem a témát, és nem kerestem senkit. Majd egy reggeli misén ez volt a szentírási szakasz és a zsoltár. Ott, akkor eszembe jutott, hogy ez mégis Isten akarata, és nekem kezdenem kell valamit ezzel a helyzettel.

JENEI JULIANNA

III. ÉVF. HITTANÁR-NEVELŐTANÁR
SZAKOS SZAKKOLLÉGIUMI HALLGATÓ

Az erőskezü Hunyadi Mátyás

Ahogy olvasóink számára ismeretes, a Mátyás király emlékévé nyitó eseményére január 12-én a szegedi dómban került sor nagy királyunk születésének 575. és koronázásának 560. évfordulóján. Az ünnepségsorozat keretében celebrált emlékmisét egyházmegyénk főpásztora a bécsi Stephansdomban június 2-án is. Az alábbiakban közölt beszédet Kiss-Rigó László püspök 2018. november 14-én mondta el a Mátyás király emlékévé zárókonferenciáján Budapesten, az Országház felsőházi üléstermében és Bécsben, az ausztriai magyarság és a magyar kormány szervezésében, a Trautson-palotában rendezett emlékkonferencián.

Hunyadi Mátyást a rendek fiatalon, 15 éves korában választották Magyarország királyává 1458. január 24-én. Néhány nappal korábban, január 12-én Szegeden egyeztek meg az akkori egymással versengő, hatalmat képviselő csoportosulások abban, hogy kompromisszumok révén őt fogják megválasztani. Azt is mondhatnám, hogy ez volt az első „szegedi gondolat”. Idén január 12-én szentmisével egybekötött rövid ünnepség keretében részese lehettem magam is a Mátyás-emlékévé megnyitásának a szegedi dómban. Nem vagyok történész, rövid előadásom címe nem az *igazságos*, hanem *Az erőskezü Hunyadi Mátyás*. Megválasztása után támaszkodhatott családja hadseregére és hatalmas birtokállományára, édesapja törökellenes harcainak tekintélyére, és sógora, Szilágyi Mihály támogatására is. Utóbbi szeretne volna kormányzóként befolyása alá vonni az ifjú királyt, mint ahogy sokan azért mentek bele a kompromisszumba megválasztásáért, mert úgy gondolták, hogy a túl fiatal király magától nem lesz képes tenni semmit sem, támogatói teljesen befolyásolni tudják majd saját maguk javára. Csak érdekességként említem meg, hogy a történelem folyamán többször előfordult, hogy valakit túl fiatal vagy éppen túl idős kora miatt azért választottak meg, vagy neveztek ki komoly pozícióra, mert feltételezték, hogy úgysem lesz képes semmilyen komoly érdembeli intézkedésre. Széchenyi György 1685-ben például azért lehetett esztergomi érsek 80 éves korában, mert az illetékesek biztosak voltak abban, hogy kora miatt már semmilyen komoly intézkedésre nem lesz képes. Valójában 90 éves koráig, kevesebb mint tíz év alatt többet tett, mint elődei évtizedek alatt. Többek között ő alapította a Mátyás templom alatt ma is látható, ma Budapesti

► Egyetemi Katolikus Gimnáziumként ismert intézmény elődjét 82 éves korában, 1687-ben.

A fiatal, kiskorú Mátyás azonban a várakozásokkal szemben néhány év alatt megszilárdította hatalmát. A kortárs történetíró, Antonio Bonfini szerint apai ágon latin (valójában inkább vlach), anyai ágon pedig hun ősskel rendelkezett, ezért tudott erővel és fegyverrel (a latin szó virtus) „ideje korán” erővel fellépni.

Kezdetben a déli határok biztosítására kellett gondolnia. II. Mehmed török szultán elfoglalta Szerbiát, majd 1463-ban Boszniát is. II. Pius pápa sikertelenül próbálkozott egy jelentős erőt képviselő kereszties had felállításával. Mátyás Velence támogatásával ellentámadást indított, és az év végén elfoglalta Jajcát. Végss soron a magyar és török csapatok megosztottak Bosznián, a magyar király pedig egy várakból álló, kettss védelmi vonalat hozott létre, amely sikeresen tartóztatta fel a törököt. A védelmet Újlaki Miklós macsói bán, majd Kinizsi Pál alsó-magyarországi főkapitány irányította az aktív védekezés elvére építve: a török támadások elhárítása érdekében a magyarok képesek voltak török területre áthelyezni a hadműveleteket.

Érdekes párhuzam korunkkal: ma nem a török, hanem a migrációs invázió veszélyét naivitásból, vagy elvakult ideológiai érdekektől indítva sokan nem akarják, vagy nem képesek felismerni Európában. Mátyás királynak nem sikerült időben felrázni Európát. Ma vajon Magyarországnak és néhány hasonlóan gondolkodó nemzetnek sikerül-e? Európa jövője ezen áll vagy bukik.

II. Pál pápa támogatásával Mátyás az 1450-as évek végén először Morvaország, majd Csehország megszerzésére törekedett („csehországi kereszties háború” a husziták ellen). Mátyás Boroszlónál 1474-ben kiéheztette az ostromra gyülekező egyesült cseh–lengyel sereget. A lengyel sereg kiéheztetésével kapcsolatban hadd tegyek két utalást napjaink Közép-Kelet Európájára: először is elnézést kérünk lengyel barátainktól, akikkel éppen a napokban ünnepeltük Szegeden is együtt legújabbkori független államiséguk centenáriumát. Az epizód Mátyás király idejében egyike volt a nagyon kevés alkalmaknak a történelemben, amikor egymás ellen harcoltunk. Az egyesült cseh–lengyel sereg kiéheztetése abból állt, hogy Mátyás elvágta az utánpótlásukat, majd békét kötött. Eppen két nap múlva egy emlékmű állításával emlékezünk szintén Szegeden egy másik kiéheztetésre, az ukrán nép tragédiájára: a Holodomorra, mely következtében a sztálini bolsevizmus kegyetlensége több mint hatmillió ukrán halálát okozta.

Mátyás ezek után megfenyítette a törököt is: 1476-ban bevette a Száva partján emelt szabácsi földvárat.

A török támadások kudarcral végződtek: Kinizsi Pál és Báthori István erdélyi vajda 1479-ben Kenyérmezőn (Szászföld-Erdély) megsemmisítő vereséget mértek az ellenségre. Az új szultán, II. Bajazid inkább békét kötött Mátyással. Mivel III. Frigyes ígérete ellenére nem őt iktatta be a cseh választófejedelemi méltóságba, Mátyás megkísérelte a császári trón megszerzését. Mátyás elfoglalta ugyan Alsó-Ausztriát és Karintia egy részét, de uralmát nem tudta megszilárdítani. A betegségekkel küzdő uralkodó 1485-ben Bécsbe helyezte át székhelyét, de 1490. április 6-án Bécsben úgy távozott az élők sorából, hogy nem sikerült biztosítania fia, Corvin János számára a trón utódlását. Mátyás helyesen ismerte fel, hogy a megerősödő török ellen nincs esélye egy nagy szárazföldi hadjáratban, ha nem kap tetemes erősítést; más szomszédjaival szemben viszont híres zsoldos seregének és megnövekedett bevételeinek köszönhetően előnyben volt. Ennek ellenére nyugati háborúit főként dinasztiaalapítási kísérletei motiválták. Az utókorra nagy hatást gyakorolt Bonfini azon véleménye, amely Mátyást nem csak Attilával, hanem Julius Cézárral és Nagy Sándorral is párhuzamba állította.

A magyar gazdaság és társadalom lassú fejlődése következtében az ország kivitelében továbbra is a mezőgazdasági termékek (szarvasmarha, bőr) és a nyersanyagok (ezüst, réz) domináltak. Az uralkodó által kivetett súlyos adókat, amelyek időnként felkelésekhez vezettek, az ország hasznára fordították. Mátyás igyekezett központosítani hatalmát: a báróknak olyan tisztségeket adott, amelyek megcsapolták vagyonukat, ilyen volt például a török elleni védelem. A legfontosabb ügyeket maga intézte, s hasonlóan járt el a bíróságok esetében is. Bonfini a szellemi kiválóság cselekvéssbéli megjelenését ünnepelte Mátyásban. Kétségtelen, hogy a központosított állam, főként Mátyás politikai zsenialitásának köszönhetőe létrejött. De ez nem az abszolutisztikus monarchia zsarnokságába torkolt, hanem az erős hatalom valóban az egész ország javát szolgálta még a kultúra területén is. Sajnos Mátyás utódai nem rendelkeztek az ő zsenialitásával és az általa kiépített rendszer Mátyás halála után hamar összeomlott. Ismét egy érdekes párhuzamra mutathatok rá:

Mátyás erőskezü kormányzása az egész ország javát szolgálta, ma a demokratikus kétharmados kormányzás szintén ezt teheti és teszi. Kérdés, hogy a jövőben is lesznek-e tehetséges, karizmatikus politikusaink.

A humanizmus magyarországi befogadása csak nehezen kezdődött meg Magyarországon, mindenekelőtt Mátyás édesapja bizalmi emberének, Vitéz János nagyváradi püspök erőfeszítéseinek következtében. Unokaöccse, Janus Pannonius már Ferrarában tanult, s visszatérve Magyarországra, noha versei széles körben elterjedtek, idegennek érezte magát „a jeges Duna” partján. Itáliai mintáknak megfelelően Mátyás elsősorban a könyvgyűjtés

és az építkezések iránt érdeklődött. Az 1470-es évek közepétől felgyorsult az itáliai mesterek Magyarországra áramlása. Jelenleg Mátyásnak több, mint 110 építkezéséről tudunk. Reneszánsz épületegyüttesek kialakítására példa a budai vár és a nyári palotául szolgáló visegrádi épületegyüttes. Mátyás udvarát főként az általa alapított könyvtára, a Bibliotheca Corviniana tette Európa-szerte híressé. Több mint kétezer kötetével kötet-szám tekintetében a második helyen állt a pápai könyvtár mögött. Tematikáját tekintve átfogta az egész addig ismert irodalmat a görög és latin auktoroktól egészen a humanizmus és a reneszánsz időszakáig. Bizonyos ideig Mátyás szolgálatában állt a kor valamennyi híres csillagásza és orvosa. Reneszánsz nagyúrhoz méltó ékszer- és éremgyűjteménnyel rendelkezett.

Szeretném megjegyezni, hogy abban a korban Itália, majd egész Európa számára a reneszánsz, a humanizmus nem a korábbi egyetemes értékek, a keresztény gyökerek megtagadását jelentette, hanem éppen a keresztény, ezért egyetemes, és már akkor európainak is vallott értékek újragondolását, gazdagítását, a társadalom tudatában történő fejlesztését eredményezte.

Ma harcosan nyilvánul meg egyfajta újra felfedezett humanizmus, mely az ateista filantrópia, a nyílt társadalom és az értéksemlegesség ideológiájába öltözködött, és nemcsak megtagadja a nyugati civilizáció, főleg Európa keresztény gyökereit, hanem identitásvesztéshez, önpusztításához, a nihilizmus diktatúrájához vezet, vagy legalábbis szeretne vezetni.

Mátyás történeti érdeklődésének megfelelően Antonio Bonfini személyében udvari történetírója is volt. Bonfini 1425 körül született Ascoliban, humanista mestereknél tanult, s 1476 októberében Loreto-ban, a városi tanács nevében ő üdvözölte Mátyás második feleségét, Beatrixot. 1486-ban utazott Magyarországra, s 1502-ben bekövetkezett haláláig számos történeti munkát írt. Bonfini szerint „minden pillanatnyi és cseppfolyós, kivéve azt, amit az erő és a fegyver nem tesz szilárdá”. Mátyás király eszmei inkarnációját Herculesben látta: az önmagánál mindig nagyobb erőket kihívó és legyőző embert. Az uralkodó szerint a szerencsét minduntalan kihívó,

fáradhatatlan és győzelmes hős, akiben egyesülnek a siker feltételei: a tehetség és az anyagi erő. A szellemi erő, amely lényegében megegyezik a szaktudással, a tapasztalattal és a fortélyossággal, Mátyásban igazi virtussá, azaz a szellemi kiválóság cselekvésbéli megjelenésévé alakult. Maga Mátyás több nyelvet beszélő, művelt ember volt. Gyakran olvasta híres könyvtára egy-egy darabját is.

Ugyanakkor legjobban az udvar hírében rejlő propagandalehetőségek érdekelték, hiszen törvénytelen fiának, Corvin Jánosnak ezen keresztül próbálta trónutódlását biztosítani. A humanizmus és a reneszánsz hatása ekkor még a királyi udvarra korlátozódott. Noha Hess András nyomdáját 1473-ban hagyta el az első Magyarországon nyomtatott könyv, a jobbra latin nyelvű magyarországi irodalom zömében kéziratos másolatban terjedt. A ferences Temesvári Pelbárt, majd Laskai Osvát prédikációgyűjteménye külföldön több nyomtatást is megért. Az államélet szervezésében kiemelkedő szerepet játszó jogtudós értelmiséghez tartozó Thuróczy János ítélmester alkotása a *Cronica Ungarorum*. Mátyás király kísérlete az ország erőinek összefogására egy utolsó kétségbeesett erőfeszítés volt, hogy a középkori

Magyarország, sőt Európa sikeresen szálljon szembe a török veszéllyel. Sajnos ez nem igazán sikerült. Uralkodásának igazi jelentőségét: a feudális anarchia felszámolását, a modern hadsereg jelentőségét, a korabeli művészetek virágzását csak az utókor méltányolta.

Az utolsó párhuzam: Európában ma úgy tűnik, szintén utolsó lehetősége van a józan ész érvényesülésének és a józan erők összefogásának Európa védelmében és jövője érdekében. Mert amint sokan valljuk: Európa vagy keresztény lesz, vagy nem lesz. És a kereszténységen itt nem a személyes keresztény hitet értem, hanem a keresztény értékek megvallását, a keresztény gyökereknek, mint adottságnak a tudatosítását.

Anélkül hogy bármilyen ítéletet mondanánk Mátyás királyról, azt leszögezhetjük, hogy az egyház soha nem fontolgatta boldoggá vagy szentté avatását. De tény, hogy uralkodása folyamán erős kézzel védte az egyetemes keresztény értékeket és kultúrát, s ezzel védte és erősítette Magyarországot és Európát.

Csillagszóró

DSIDA JENŐ

Itt van a szép karácsony

*Itt van a szép, víg karácsony,
Élünk dión, friss kalácson:
mennyi finom csemege!
Kicsi szíved remeg-e?*

*Karácsonyfa minden ága
csillog-villog: csupa drága,
szép mennyei üzenet:
Kis Jézuska született.*

*Jó gyermekek mind örülnek,
kályha mellett körben ülnek,
aranyese, áhitat
minden szívet átitat.*

*Pásztorjátások be-bejönnek
és kántálva ráköszönnek
a családra. Fura nép,
de énekük csudaszép.*

*Tiszta öröm tüze átég
a szemeken, a harangjáték
szól, éjjeli üzenet:
Kis Jézuska született!*

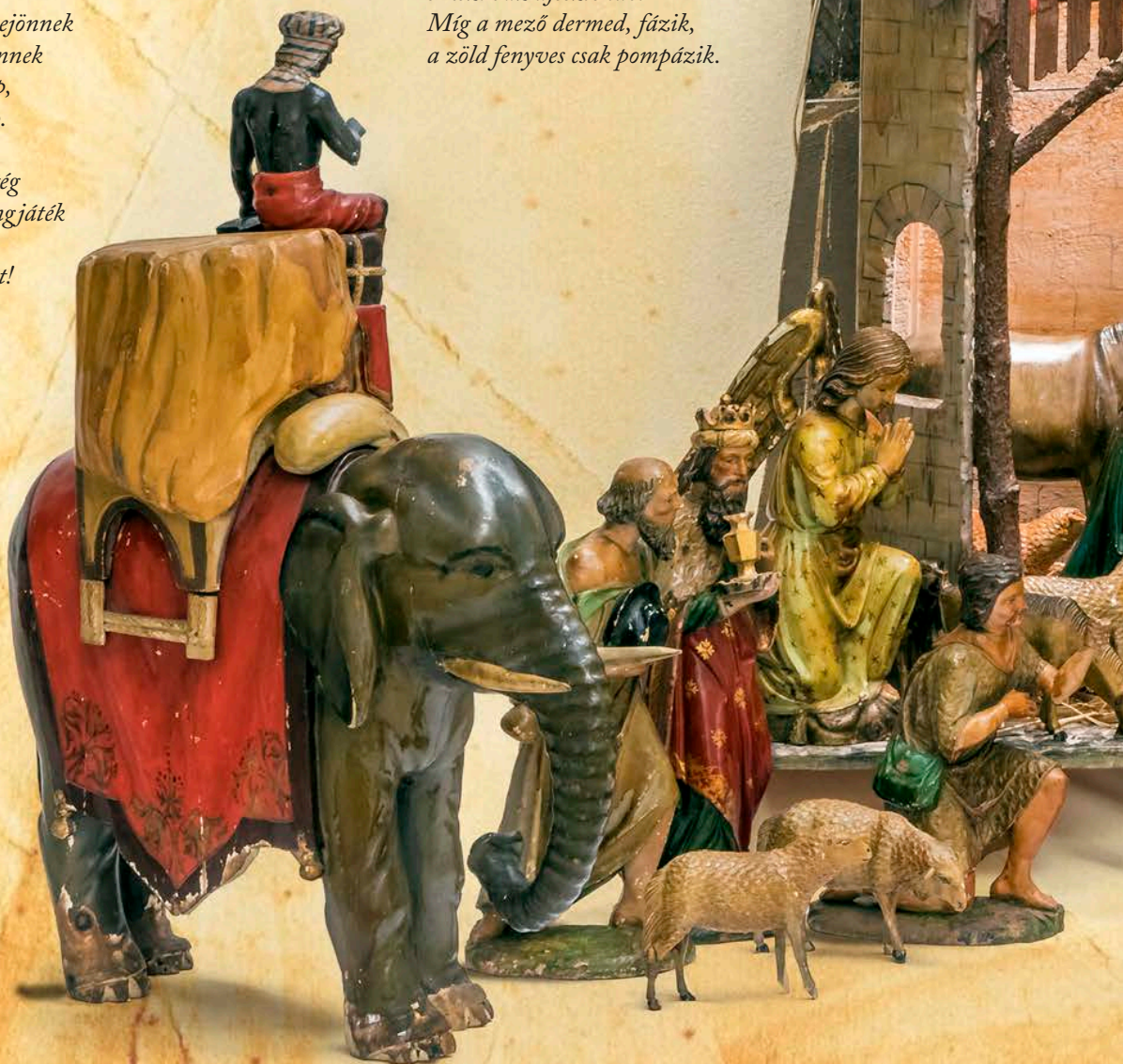
1929

WEÖRES SÁNDOR

Szép a fenyő

*Szép a fenyő télen-nyáron,
sose lepi dermedt álom:
míg az ágán jég szikrázik,
üde zöldje csak pompázik.*

*Nagykarácsony immár eljő,
érkezik az újesztendő.
Míg a mező dermed, fázik,
a zöld fenyves csak pompázik.*

ÁPRILY LAJOS

Karácsony-est

*Angyal zenéje, gyertyafény –
kincses kezem hogy lett szegény?*

*Nem adhattam ma semmi mást,
csak jó, meleg simogatást.*

*Mi győzött érdességemen?
Mitől csókolhat úgy kezem?*

*Simogatást mitől tanult?
Erembe Krisztus vére hullt?*

*Szemembe Krisztus-könny szökött? –
kinyúló kézzel kérdezem.*

*Áldott vagy a kezek között,
karácsonyi koldus-kezem.*

„...míg a kövekből falak addig az élő kövekből

Az alábbiakban Kiss-Rigó László püspökkel a 2018-as esztendőről és az elkövetkező évek építkezéséről beszélgetünk. Az interjú teljes terjedelemben a Szeged-Csanádi Egyházmegye Toronyirány Kalendárium 2019-es számában olvasható.

→ **Egyházmegyénkben a 2018-as esztendőt is az építkezés és a fejlesztés jellemezte. Püspök úr, melyek voltak azok a területek, amelyeket ezek közül kiemelné, és hogyan ítéli meg az év tapasztalatait, történéseit?**

→ A magyar katolikus egyház és a Szeged-Csanádi Egyházmegye történetében talán még soha nem nyílt lehetőség olyan nagyszabású építkezésekre, melyeket jelenleg meg tudunk valósítani. Ez mindenképpen örömteli. Bizonyos beruházások befejeződtek, mások folyamatban vannak, és akadnak, melyek még csak most indulnak. Templomaink, plébániáink jelentős összegeket kaptak a felújításokhoz, iskoláink, intézményeink a fejlesztésekhez. Olyan egyházmegyei szintű nagyprojektekkel büszkélkedhetünk, mint a szegedi dóm, a székesegyház rekonstrukciója, a Szegedi Ifjúsági Centrum vagy a szegedi Tóth Péter-palotába megálmodott zeneiskola. Egyházmegyénk méltóképpen szeretne megemlékezni 2020-ban fennállásának 990., majd 2030-ban születésének ezredik évfordulójáról. Ehhez persze nemcsak infrastrukturális fejlesztésekre van szükség, hanem arra is, ami pénzben nem mérhető: közösségeink, plébániáink lelki megújulására. Arra törekszünk, hogy a két folyamat kiegészítse

egymást, azaz míg a kövekből falak emelkednek, addig az élő kövekből közösségeket építünk.

→ **Említette, hogy az egyházmegye méltóképpen szeretné megünnepelni fennállásának 990. évfordulóját, illetve a 2030-as millenniumot. Hol tartanak a felkészülésben?**

→ Ha a Jóisten egészséget ad, püspökként éppen 2030-ban megyek majd nyugdíjba, amikor az egyházmegyénk millenniumát ünnepeljük. Tudni érdemes, hogy az egykori Szent Gellért-féle Csanádi Egyházmegyének három utódja, szellemi-lelki örököse van: a Nagybecskereki, a Temesvári és a Szeged-Csanádi. Mindhárom egyházmegyében folynak már a jubileumokra hangoló ünnepségek. Ehhez kapcsolódik például Szent Gellért püspök legismertebb fennmaradt műve, a *Deliberatio* facsimile kiadása, melyet Roos Márton nyugalmazott temesvári püspök fáradozásainak köszönhetünk. Az egyházmegye ősi székhelyén, Nagycsanádon pedig

látogatóközpont, zarándokhely létesülhet. Úgy készülünk, hogy 2020 elsősorban Temesvári Egyházmegye számára legyen kiemelt évforduló, természetesen a másik két egyházmegye közreműködésével, míg 2030-ban – szintén összefogva – Szeged-központtal szeretnénk

emelkednek, közösségeket építünk.”

majd ünnepeket szervezni. Természetesen nem az a célunk, hogy a külsőségekben merüljenek ki az évfordulók. Azon igyekszünk, hogy a kapcsolódó építkezések és programsorozat egyházmegyénk igazi megújulását szolgálják.

→ *Egyházmegyénkben az elmúlt évtizedben szinte évente épült egy-egy templom, és megújult számos egyházi létesítmény. Mi várható következő években?*

→ Az egyházmegye ezeréves történetében jó néhány időszakban kellett szembenéznünk a pusztítással mind szellemi, mind fizikai értelemben. Legutoljára a kommunizmus évtizedeiben, amikor templomokat romboltak le, és nem engedtek újakat építeni. Hála Istennek ma más időket élünk. A célunk, hogy minden olyan helyen új templomot építsünk, ahol erre szükség és igény mutatkozik, így Hódmezővásárhely-Kertvárosban is, hogy csak egyetlen példát említsek. Arra törekszünk, hogy minden olyan közösségben és településen, ahol katolikus családok élnek – legyen szó akár kettőről, akár több százról – saját templomunk és közösségi házunk legyen.

→ *Az egyházmegye jelentős szerepet tölt be az ifjúságvédelemben, a közoktatásban és a felsőoktatásban. Az elért eredményeket miként értékeli?*

→ Az egyházmegye életének legfontosabb alapsejtjei a plébániák. Kiemelten figyelünk rá, hogy ezek a plébániák élő közösségek legyenek a megfelelő lelkipásztorral, szolgálattal, öntevékenységgel és persze infrastruktúrával. A plébániái alapsejtekből álló nagyobb közösségnek komolyabb feladatai is vannak, amelyeket az egyházmegye által központilag működtetett és fenntartott intézményeink látnak el. A közszolgálatot a köznevelés területén óvodáinkon, általános iskoláinkon, szakképzéssel foglalkozó középiskoláinkon és gimnáziumainkon, míg a gyermek- és ifjúságvédelemben – nemcsak az egyházmegyére, de szinte a fél országra kiterjedően – Szent Ágota Gyermekvédelmi Szolgáltatónkon keresztül végezzük. Ezek fejlesztése a legfontosabb feladataink közé tartozik.

Sajátosságunk a felsőoktatásban vállalt feladatunk, melynek keretében a Gál Ferenc Főiskola szegedi Teológiai Kara mellett Szarvason Pedagógiai, Gyulán Egészség- és Szociális Tudományi, Békéscsabán Gazdasági

Karral is rendelkezünk sőt, a mezőtúri mezőgazdasági fakultás is bontogatja szárnyait. Számunkra ez szolgálat: nem valamiféle expanziós törekvés állt a háttérben, hanem társadalmi partnereink kerestek meg bennünket azzal a kéréssel, hogy vegyük át, őrizzük meg, és fejlesszük ezeket az intézményeket. Örömmel tesszük mind ezt, természetesen a saját értékrendünk szellemében.

Az élénk sportélet is jellemző a Szeged-Csanádi Egyházmegyére. Tíz évvel ezelőtt önerőből hoztuk létre Gyulán a Grosics Gyula Akadémiát, amelyből a 2019-ben átadandó csodálatos Szegedi Ifjúsági Centrum kinőtte magát. Ez a központ páratlan lehetőséget nyújt majd intézményeink, közösségeink sportéletének erősítésére, családi és ifjúsági programok szervezésére. Végül, de nem utolsósorban szociális intézményeinkről is szeretnék megemlékezni. Előrehaladott tárgyalások folynak a kormányzattal arról, hogy az egyházak fokozottabb szerepet vállaljanak ezen a területen, ezért úgy gondolom, a következő években várhatóan tovább bővül majd a szociális intézményeink száma.

→ *Milyen reményekkel és feladatokkal várjuk a jövő esztendő, mit üzen az egyházmegye híveinek?*

– A keresztény filozófia és teológia kétféle megközelítést alkalmaz az idő fogalmára. A *kairosz* a kegyelmi idő, mely független attól, hogy a *kronosz*, a múltó idő feltartóztathatatlanul pereg. Újabb és újabb évfordulók jönnek egy ember, egy közösség, így az egyházmegye életében is, melyek leginkább arra alkalmasak, hogy egy-egy kiemelt feladatra vagy gondolatra koncentráljunk. A karácsony és a szilveszter, a polgári év fordulója a kronosz folyamat részei. A feltartóztathatatlanul múltó, pergő időnek mi magunk adhatunk tartalmat, ha megfelelően használjuk ki ezeket az alkalmakat, a személyes kapcsolatokat. Aki ily módon szemléli az életet, láthatja, hogy nem vagyunk rabjai a körülményeknek, a magunk sorsát mi irányíthatjuk, és nemcsak a külső dolgok tekintetében – ahol sokszor korlátoznak bennünket, közösségeinket –, hanem a belső szabadságunkat is úgy éljük meg, ahogy akarjuk: ez a boldogság forrása is. Ennek szellemében azt kívánom, hogy az ünnepeket és az új esztendőt mindenki úgy használja ki, hogy rádöbbenjen: Isten mindenki számára megadja a lehetőséget, hogy értelmes és boldog ember legyen.

PINTÉR M. LAJOS

Nevelőszülők napja

Lehetetlen nincs – hirdették november 24-én Szegeden a nevelőszülői hivatást népszerűsítő rendezvényen. A József Attila Szakiskola tornatermében csaknem kétezer gyermek és nevelőszülő játszott, szórakozott és cserélt tapasztalatot egész nap.

A *Lehetetlen nincs* elnevezésű országjáró kampányt az Emberi Erőforrások Minisztériuma (EMMI) a nevelőszülői hivatás népszerűsítésére indította. A Szent Ágota Gyermekvédelmi Szolgáltató és az EMMI együttműködésében szervezett rendezvényen szakemberek és jelenlegi nevelőszülők meséltek a hivatás fontosságáról a nevelőszülőség iránt érdeklődő családoknak.

Közel kétezeren érkeztek a dél-alföldi régióból a szegedi rendezvényre, ahova ellátogatott *Fülöp Attila*, a szociális ügyekért és társadalmi felzárkózásért felelős államtitkár is. Elmondása szerint jelenleg a családjukat vesztett vagy családjukból kiemelt gyerekek kétharmada él nevelőszülőknél, a többi nevelőintézetben.

– Két célja van kampányunknak. Az egyik, hogy minél több gyermek családban nőhessen fel, a másik, hogy

Kétezeren érkeztek a dél-alföldi régióból

megbecsülje a társadalom a nevelőszülőket. Ha sokat beszélünk róla, akkor valóban azok lesznek nevelőszülők akik hivatásként élik meg ezt. *Ocskó Zoltán* és felesége bő másfél éve döntötte el, hogy nevelőszülők lesznek. A Csongrád megyei Bördányban élnek, a környezetükben több baráti család is nevelőszülő. A sors

úgy hozta, hogy először két tizenéves lány került hozzájuk, akik elvesztették édesanyjukat. Majd nem sokkal ezután nagycsaládosok lettek:

– Szerdán hívtak minket, hogy másnap tudunk-e három ikerfiút fogadni. Így került hozzánk az akkor 8 és fél hónapos Máté, Márk és Martin – mesélte a családfő.

Orosházi képzőművészek alkotásaiból nyílt kiállítás

Az Orosházi Képzőművészeti Csoport tagjainak alkotásaiból nyílt kiállítás november 15-én a Petőfi Művelődési Központ színháztermi előcsarnokában. Hamvas Béla versei nyomán különleges perspektívába került a tárlat.

Az Orosházi Képzőművészeti Csoport nyolc tagjának alkotásaiból álló tárlatot november 15-én nyitották meg a békési városban. A kiállítás üzenete és tartalma egybeesik: Istenhez közelebb vinni az embert. Ahogyan az alkotók fogalmaztak: „...bemutakozásunk témája a természet, amelyben benne rejlik az Isten. A Teremtő létét próbáljuk kézzel foghatóvá tenni a szemlélő számára...”

A tárlatot *Bajnai István* kanonok, battonyai plébános nyitotta meg. Beszédében kiemelte, hogy a tehetség és az alkotás olyan képességet jelent,

amely akár az egész világot képes megmozgatni.

– A forma és a színek harmóniája vezet el a célhoz. Jó közérzetet, élhető

környezetet; szebb, színesebb világot teremtve magunknak. Kiadni magunkból az Isten által belénk oltott tehetséget, és ezzel jó irányba befolyásolni a világ szüntelen alakulását, változását – mondta.

A kiállító képzőművészeti csoport tagjai:

Baráthné Hopka Ágnes,
Birkásné Bodrogi Alice,
Dérné Edit,
Felföldiné Tóth Erika,
Horváth Csilla,
Kruzslicz Zsolt,
Raffai Róbert
és Tompa Margit

Hajléktalanoknak szerveztek kirándulást Ópusztaszerre

Nem maradt el az idei Szolidaritás Éjszakája, hanem megújították a kezdeményezést a szervezők. *Köllő Sándor* atya kérdésünkre elmondta, az elmúlt években azt látták, hogy az egy tál meleg étel, sütemény vagy egyéb ajándék már nem vonzó a fedél nélküliek számára, hiszen városszerre több szervezet gondoskodik a rá-szorulóknak az étkeztetéséről.

– Az ópusztaszeri kirándulás ötlete onnan jött, hogy nyáron Teréz anya nővérei budapesti hajléktalanokat hoztak Szegedre, akik ellátogattak a dómba is. Első alkalommal nem akartunk messzire utazni, ezért is esett a választásunk az Ópusztaszeri Nemzeti Történeti Emlékparkra, akik támogatták kezdeményezésünket.

Azokat invitálták a vetítéssel és a Feszty-körkép megtekintésével színesített programra, akik átmeneti hajléktalanszállón vagy alacsony jövedelemből élnek, így nem engedhetik meg maguknak, hogy elutazzanak. Az átmeneti szállókon és nappali melegedőkön hirdették meg a kirándulást, és összesen 21 fő jelentkezett.

– Nagyon jó kiszakadni a mindennapokból, elgondolkozni kicsit a jövőről ebben a szép környezetben, hiszen a szállón vagy a melegedőn töltjük időnk nagy részét, ami azért kicsit monoton – mondta *Herédi Tamás*. A 62 éves férfi fiatalkorában már járt Ópusztaszeren, most rácsodálkozott, mennyit változott az emlékpark. Örült a kirándulás lehetőségének *Kolompár József* is, aki még egy játék lovagsisakot is a fejére tett:

– Nagyon tetszett a vetítés, de nem a 3D-s megoldás miatt, hanem a tartalma volt érdekes. Roma vagyok, de magyar is egyben, fontos, hogy minél többet tudjunk múltunkról, gyökereinkről.

FORRÁS:

TORONYIRÁNY-DÉLMAGYARORSZÁG

Megújította a nagy hagyományokkal rendelkező Szolidaritás Éjszakáját a Szegedi Katolikus Egyetemi Lelkészség. Ezúttal nem egy tál meleg ételre invitálták a fedél nélkül élőket, hanem elvitték őket Ópusztaszerre.

FOTÓ: KUKUS ISTVÁN

Élményt adtak: kirándulni vitték a fedél nélkülieket

Adventi szavalás

Az egyházmegye Szent Ágota Gyermekvédelmi Szolgáltatója hagyományteremtő céllal szervezte meg adventi szavalóversenyét az ország valamennyi katolikus egyházi fenntartású gyermekvédelmi intézménye számára.

Az ország minden részéről érkeztek 14-21 év közötti lakóotthonokban és nevelőszülőknél élő gyermekek. A Hajdúdorogi Főegyházmegye Szent Lukács Görögkatolikus Szeretetszolgálat Szent Lukács Gyermekvédelmi Központja, a Miskolci Egyházmegye Szent Zotikosz Gyermekvédelmi Intézménye és a Váci Egyházmegye Otthon Szociális Szolgáltatója által gondozott gyermekek is meghívást kaptak Szegedre. *Szabóné Szívós Ildikó* katolikus egyházi módszertani intézményvezetőtől megtudtuk, hogy a fellépők – többek között bajai, debreceni és

nyíregyházi fiatalok – versekkel, szentírási részletekkel és prózákkal készültek. Három korosztályban több mint negyvenen álltak színpadra. A fő szempont a megélt hit átadása volt, a zsűritagok – *Gránicz László* görögkatolikus pap, *Jyothy Jampána* a Szalvator nővérek rendjéből, a Szent Imre kollégium lelki vezetője és *Kothencz János*, a Szent Ágota Gyermekvédelmi Szolgáltató főigazgatója – elsősorban ezt díjazták. Advent első vasárnapján a készülődést is megélhették a gyerekek: a megnyitón az első gyertyát is meggyújtották az adventi koszorún.

Beöltözés

A szegedi Szent Gellért Szemináriumban négy papnövendék öltötte magára a reverendát. A november 3-án, szombaton tartott beöltözést egy közös rekollekció előzte meg, melyet *Ft. Kopasz István* üllési plébános vezetett. A kétnapos lelki előkészület záró szentmiséjét *Kovács József* rektor mutatta be, és ennek keretében megáldotta a szent ruhákat. A beöltözöttek közül ketten a Szeged-Csanádi, egy-egy fő pedig a Kalocsa-Kecskeméti Főegyházmegye, illetve a Nagybecskereki Egyházmegye növendékei. Ebben a tanévben összesen 14 kispap kezdte meg tanulmányait a szegedi szemináriumban, melyből hat-hat fő a Szeged-Csanádi és a Kalocsa-Kecskeméti, egy-egy fő pedig a Szabadkai és a Nagybecskereki

Egyházmegye növendékeiként készülnek a lelkipásztori szolgálatra.

FORRÁS: SZEGED-CSANÁDI EGYHÁZMEGYE

FOTÓK: TAPODI KRISZTIÁN

Szent Imre-búcsú a szemináriumban

A Szent Gellért Szeminárium kápolnájának védőszentjét ünnepelték november 5-én, hétfőn a ház növendékei, az előjárók és a meghívott vendégek. Az idei tanévben Szent Imre ünnepét összekapcsolták a szeged-csanádi megyésnappal, melyre az egyházmegye különböző részéből érkeztek lelkipásztorok. A szentmisét *Ft. Iványi László* esperes-plébános mutatta be. Az est jó hangulatú beszélgetéssel és közös ünnepi vacsorával zárult.

Kalocsa-Kecskeméti Főegyházmegye növendékek megyésnapja a Szent Gellért Szemináriumban

A Kalocsa-Kecskeméti Főegyházmegye papnövendékei 2018. október 27-én, szombaton ünnepelték Borromeo Szent Károly ünnepéhez kapcsolódó megyésnapjukat. A szentmisét Ft. Bábel Balázs érsek úr mutatta be. Az ünnepi szentmisét közös beszélgetés és ünnepi vacsora zárta.

Új diakónus és akolitusok

2018. november 30-án, Szent András ünnepén Kiss-Rigó László püspök akolitussá avatta Balogh Ottó, Nnadi Onedikaču Benjamin és Amanso Brendan Chika IV. éves papnövendékeket. Ugyanebben a szentmisében történt Bartus Ervin V. éves szabadkai kispap diakónus-jelölése.

Tovább nő a keresztény- üldözés a világon

A világ 38 országában üldözik vagy diszkriminálják a keresztényeket és más vallási kisebbségeket – derül ki a Szükséget Szenvedő Egyház pápai jogú segélyszervelet újabb jelentéséből, melyet Rómában mutattak be. A világ lakosságának 61 százaléka él olyan országban, ahol nem tartják tiszteletben a vallásszabadságot. A nemzetek 9 százaléka diszkriminálja, 11 százaléka pedig egyenesen üldözi a vallási kisebbségeket. Minden hetedik keresztény olyan országban él a világon, ahol üldözésnek van kitéve. Összlétszámuk megközelíti a 300 milliót.

A Szükséget Szenvedő Egyház pápai jogú segélyszervezet ezeket a megdöbbentő adatokat tette közzé 14. jelentésében, melyet Rómában mutattak be. A jelentés két éves periódust vizsgált 2016 júniusa és 2018 júniusa között, mely egyértelműen a vallásszabadság megsértésének emelkedését mutatja.

Összesen 38 olyan országot emel ki a jelentés, ahol súlyosan vagy szélsőségesen megsértik a vallásszabadságot.

21 országban üldözésről beszélünk, ezek: Afganisztán, Szaúd-Arábia, Banglades, Burma, Kína, Észak-Korea, Eritrea, India, Irak, Líbia, Niger, Nigéria, Pakisztán, Palesztina, Szíria, Szomália, Szudán, Türkmenisztán, Üzbegisztán és Jemen. Ezen túlmenően 17 országban diszkriminálják hitük miatt az embereket, vagyis Algériában, Azerbajdzsánban, Bhutánban, Bruneiben, Egyiptomban, az Orosz Föderációban,

Iránban, Kazahsztánban, Kirgizisztánban, Laoszban, a Maldív-szigeteken, Mauritániában, Katarban, Tádzsikisztánban, Törökországban, Ukrajnában és Vietnámban.

Ezen adatokat egybevetve a világ lakosságának 61 százaléka él olyan országban, ahol nem tartják tiszteletben a vallásszabadságot. A nemzetek 9 százaléka diszkriminálja, 11 százaléka pedig egyenesen üldözi a vallási kisebbségeket.

Romlott a helyzet, a legüldözöttebbek a keresztények

A 38-ból 17 országban tovább romlott a helyzet az elmúlt két évben. A legüldözöttebb vallás egyértelműen a kereszténység, melynek híveit az elnyomás és az intolerancia számos formája sújtja. A közöny és a hallgatás falát aláássák az erőszakos térítések és házasságkötések, a merényletek, az emberrablások, a kultuszhelyek és más vallási jelképek elpusztítása, az önkényes letartóztatások, az istenkáromlás vádjai, a vallási ügyek ellenőrzésének szabályozása és a nyilvános vallásgyakorlás különböző eszközökkel való korlátozása.

Az üldözés mögött leggyakrabban a szélsőséges iszlám áll, de emelkedőben van az ultranacionalizmus miatti erőszak is, mely a kisebbségek, vagy egyes esetekben mindenféle vallás ellen irányul.

Az Isis visszaszorult, de más szélsőséges iszlám csoportok terjednek

Az Iszlám Állam és más szélsőséges iszlám csoportok elleni katonai fellépés sikere elfedte más militáns

iszlám mozgalmak előretörését Afrika, Közel-Kelet és Ázsia térségeiben. Az iszlám fundamentalizmus 22 országban van jelen, ahol összesen 1 milliárd 337 millió ember él. Nigériában úgy tűnik, a Boko Haram veszít erejéből, viszont emelkedik a más iszlám csoportok által elkövetett erőszak. A keresztényellenes támadások továbbra is jelen vannak Egyiptomban. Az ország alkotmánya elvileg szabad vallásgyakorlást engedélyez, de ezt a valóságban nem alkalmazzák maradéktalanul. Az elmúlt két évben négy súlyos merényletet hajtottak végre Kairóban, Alexandriában, Tantában és Minyában. Ehhez jön még a november 2-i terrortámadás, amelyet Minyában követtek el kopt zárandokbusz ellen. Egyiptomban sok keresztény serdülőt, lányt és nőt rabolnak el és térítenek erőszakkal az iszlám hitre. Pakisztánban évi 1000 keresztény

és hindu lány esik ennek áldozatul. Az Afrikában és Közel-Keleten dúló iszlám katonai csoportok, mint az Isis és a Boko Haram a nemi erőszakot és a nők muzulmán hitre való térítését fegyverként használják – mutat rá a jelentés.

Antiszemita támadások iszlám szélsőségesek részéről

Európa sem mentes a vallási intolerancia megnyilvánulásaitól. Az elmúlt két évben növekedett az antiszemitizmus, melynek jelensége gyakran a militáns iszlám előretörésével magyarázható. Franciaországban, ahol a legnépesebb, mintegy félmillió zsidó közösség él, kiemelkedően sok antiszemita és erőszakos támadást követtek el zsidó kulturális és vallási központok ellen. Az iszlám

kisebbségek irányában is nőtt az ellenséges magatartás, főként Európában. 2016 és 2018 júniusa között terrortámadások hulláma söpört végig a kontinensen.

A nyugat vétkes az elmulasztott segítségnyújtásban

Azt sem szabad elhallgatni, hogy a világ közönnyel reagál a kiszolgáltatott hívő közösségek szenvedéseire, a szekularizált nyugat pedig nem vesz tudomást helyzetükről. A nyugati kormányok zöme nem nyújtott megfelelő és sürgős segítséget a vallási kisebbségekhez tartozó csoportoknak, különösen azoknak a kitelepített közösségeknek, akik szeretnének visszatérni hazájukba, ahonnan menekülni kényszerültek.

FORRÁS: VATICAN NEWS

Magyar ösztöndíjas, üldözött keresztény diákok tanúságtétele

Október 9-én este a Szent Péter tér tőszomszédságában fekvő Cesi palotában nyílt meg a „Kereszt-Tűzben!” című kiállítás, mely az Egyesült Államok után most Európában folytatja útját, emléket állítva a közel-keleti keresztényég elleni barbár támadásnak.

A Szentszéki Magyar Nagykövetség szervezésében létrejött római kiállítás a Miniszterelnökség Üldözött Keresztények Megsegítéséért Felelős Helyettes Államtitkársága támogatásával született meg. Az eseményen részt vett húsz egyetemista fiatal, akik a *Hungary helps* program keretében magyar ösztöndíjjal tanulnak különféle magyar egyetemeken. A húsz ösztöndíjas diák Szíria, Irak, Libanon, Pakisztán, Nigéria üldözött térségeiből származik. A római konferencia második részében tanúságot tettek mindazon borzalmak átéléséről, melyet ők, illetve családjaik elszenvedtek. A tanúságtevők megtört hangon, nem egyszer sírva számoltak be többek között a pakisztáni és libanoni adminisztratív egyházüldözésről, az Isis gyilkosságairól és az afrikai Boko Haram mészárlásairól.

A magyar ösztöndíjas diákok részt vettek a szerdai általános kihallgatáson, melynek végén Ferenc pápa személyesen köszöntötte a diákokat. A Szentatyával való találkozás során az üldözött keresztény diákok magyar zászlót bontottak ki maguk előtt, melybe Ferenc pápa is belekapaszkodott. A piros-fehér-zöld nemzeti lobogó így a Szent Péter téren az összefogás, a segítség és a köszönet jele lett: Így is lehet segíteni!

P. VÉRTESALJAI LÁSZLÓ SJ – VATIKÁN

Házi bajnoksággá vált az NB II dél-keleti csoportja

Szép őszi eredmények

Valamennyi együttesünk közül a Szeged–Grosics Akadémia „A”, vagyis a gyulai szekció U16-os együttese végzett a legelőkelőbb helyen az őszi idény végén. A gárda egy rövid időre a teljes első és másodosztályú mezőny legjobb formában lévő csapata volt.

Hat zsinórban szerzett győzelmének köszönhetően nemcsak a 16-os, hanem a 17-es és a 19-es korosztály első és másodosztályú csapatai között is a legjobb formában lévő csapatnak számított a Szeged–Grosics Akadémia „A”. Ezekben a találkozókra ráadásul rendre az utolsó percekben szerezték meg a három pontot, vagy hátrányból felállva fordítottak, vagyis küzdöl-

A gárda végül a gyengébb utolsó meccsek miatt a kiemelt NB II-es bajnokság hetedik helyén végzett, de ebben a korosztályban így is az ország 15. legjobb csapata lett.

Érdekesen alakult az U14-es és az U15-ös bajnokság dél-keleti csoportja, ahol lényegében házi vetélkedővé vált a sorozat, hiszen mindkét pontvadászatban a Szeged–Grosics

Urbán Konrád bemelegítés közben

Akadémia „B” együttese vezet az „A”, vagyis a szegedi a gyulai egység előtt. A két korosztály két-két csapata többször is megmérkőzött egymással, ezekből a Tisza-partiak jöttek ki jobban, vagyis jó eséllyel pályázhatnak az osztályozót érő első helyre.

CSISZÉR ÁRON

Balról jobbra: Korosztály Péter, Gyuga Barnabás és Csák Albert az „A” erősségei

mes, kemény derbiken diadalmaskodott a társaság.

– A második féldőben általában jobban teljesítettünk, úgy érzem nemcsak erőnléti, hanem fejben is jó állapotban van a csapat – mondta Gyuga Barnabás. Korosztály Péter szerint kialakult egy olyan összhang a csapaton belül, mely a pályán kívül is jellemző a közösségre.

– Nemcsak a pályán töltünk együtt sok időt, hanem azon kívül, a tanulás és a szórakozás, kikapcsolódás során is – hangsúlyozta.

Nívós nemzetközi tornát rendeztek Gyulán

Jól szerepelt U12-es együttesünk a november végi tornán, melyre a házigazda Szeged–Grosics Akadémia „A” mellett a Debreceni Olasz Focisuli, a Nagyvárad Sportiskola, valamint a kolozsvári CFR kapott meghívást. A gyulai gárda az erős mezőnyben a harmadik helyen végzett, a gólkirályi címet Egri Imre szerezte meg, Pap Botond pedig a csapat mindhárom találkozásán egyszerű teljesítményt nyújtott.

– Színvonalas tornát sikerült rendezni Gyulán, mely nagyon jó erőfelmérő volt számunkra, a nemzetközi mérkőzések nagyban szolgálják a tapasztalatszerzést – értékelt Vass Lóránt vezetőedző.

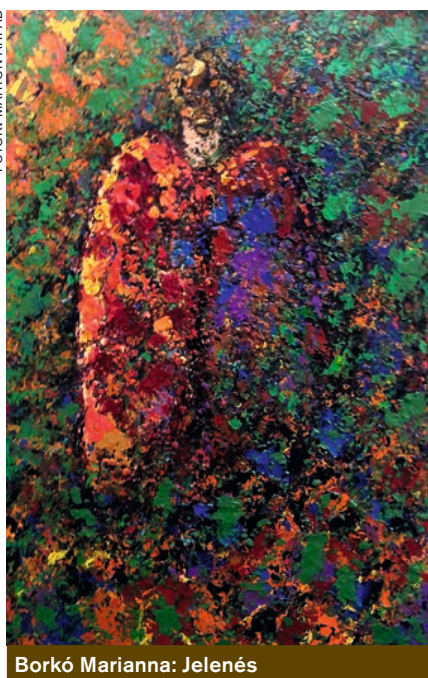
Kulturális mozaik

A teremtők dicsérete

Káli-Horváth Kálmán és Borkó Marianna kiállítása

Az egyházmegye fenntartásában működő, szegedi Keresztény Roma Szakkollégium roma kulturális fesztiváljának nyitóeseménye művészet és

FOTÓK: MARTON ÁRPÁD

Borkó Marianna: Jelenés

hit kapcsolatára, továbbá a hátrányos helyzetből induló tehetségek fölkarolására irányította a figyelmet a szegedi egyetemi könyvtár kiállítóterében. A költőként, képzőművészként és televíziós szerkesztőként is ismert Káli-Horváth Kálmán és felesége, Borkó Marianna alkotásai színpompás világot tártak a látogatók elé. Mint az a megnyitón elhangzott: „Az alkotás pillanata kegyelmi pillanat, és az alkotó ember olykor reális léttöbbletek létrehozója e sárból és lélekből gyúrott, láthatóban a láthatatlant fűrkésző világ vajúdásának ölen. Mert hisz a dolgok iránya ez: a létezők arra teremődnek, hogy termést hozzanak. Termést, amely átörökít, továbbvisz, átplántál valamit, ami örökebb a múlt látszatoknál. A teremtetést – létünk kisbetűvel írott, esendő egészét – csupán a nagybetűs Teremtés hite menekítheti meg a végső és totális pusztulástól,

ami nap nap után mind fenyegetőbben közelít. A létezők mélyén megnyilvánuló nagy és szent akarát, a teremtő isteni vágy meggyőződése, amely az elhivatott, a lét káprázatától megittasult művész teremtő gesztusában új meg új bizonyosságokat állít a kapaszkodóra vágyó emberi szellem elé. Önpusztító, önfölszámoló világunkban minden eddiginél nagyobb a jelentősége a Teremtés dicséretét hirdető, a lét nagy misztériumát átélhetővé, élménnyé tevő művészetnek.”

Lélek a vizek felett

Szerdahelyi Péter biológus-fotográfus a Teremtés könyvéből vett idézetet választotta Somogyi-könyvtárbeli kiállítása mottójaképpen: *És az Isten Lelke lebegett vala a vizek felett*. A víz misztikuma valamennyi művészeti ág jeleseit rabul ejtette az impresszionista festőktől Liszt Ferencen keresztül Debussyig és tovább. A fotográfia pedig új jelentéstartalmakat tárt fel az életadó elem bemutatásakor, hisz a kimerített pillanat műfajai a víz korábban ismeretlen arcát képesek felmutatni. Szerdahelyi Péter a Tisza-part és a környék más vizeinek szerelmeseként elsősorban a fénytörések, a szilárd és a

folyékony létezés határmezsgyéinek, a folyóvíz által szimbolizált múlandóság és a víz által megtestesített múlhatatlanság kontrasztjait keresi előszeretettel: az örök folyó és a partján átutazó vendégként megjelenő ember megrendítő találkozásának élményét mutatja föl a csalóka fények tükörijátékában. Hisz a víz a megtisztulás, a keresztyén szimbolikában pedig a kegyelemből való újjászületés, az Isten szeretetében való megmerítkezés kifejezője is. A biológia szóhasználatában nemkülönben az élet forrása – a biológus-fotóművész képein mindez a sokrétegű szimbolika visszacsillan.

Menő klasszikusok

Teljesülni látszanak a Szegedi Nemzeti Színházban nemrégiben lezajlott igazgatóváltás idején elhangzott ígéretok: Barnák László főigazgató és Horgas Ádám főrendező egyszerre tettek hitet a közönségbarát műsorpolitika és a nívós esztétikai mérce mellett. Vállalásuk az első hónapokban beigazolódní látszik: a teátrum látogatottsága jelentékeny mértékben megnövekedett, miközben olyan veretes alkotások sorjáznak a színlapon, mint Mozart felülmúlhatatlan vígoperája, a Figaro házassága, Shakespeare érzelmi labirintusokba csábító színműve, a Szentivánéji álmom vagy a kultikus darabnak tekinthető Örökény-szatíra, a Tóték. A színház a legkisebbekről sem feledkezik meg: a rajzfilmváltozatban igen népszerű Szaffi bemutatásával egyszerre igyekeznek híveket toborozni a színháznak, Strauss Cigánybárójának és persze az alapművet jegyző írófejedelemnek, a nemzet mesélőjének, Jókai Mórnak. A róla elnevezett békéscsabai teátrum kínálatában Kocsák Tibor gyermekmusicalje, a Kukac Kata és a Vidám kísértet című Noël Coward-bohózat mellett Arthur Miller drámája, a Pillantás a hídról képviselte Thália komolyabb arcát Csizsár Imre rendezésében.

MARTON ÁRPÁD

Háromszáz éve szabadult föl a török megszállás alól
a csanádi püspökség területe

A pozsareváci béke, 1718

A pozsareváci béke értelmében három évszázada szabadult föl a török megszállás alól a csanádi püspökség területe. Egyházmegyénk főpásztora akkoriban Nádasdy László gróf volt, aki Szegeden és Temesvárott egyaránt kísérletet tett egyházmegyei központ kiépítésére.

Háromszáz esztendeje, 1718. július 21-én kötötte meg az Oszmán Birodalom a Habsburg Birodalommal és a Velencei Köztársasággal a pozsareváci békét. A békeszerződés a Habsburgok és a törökök közötti kétéves, valamint a velenceiek és az oszmánok közti négyéves háborúskodást zárta le. Az 1716-tól 1718-ig tartó harcokban a Savoyai Jenő herceg vezette keresztény seregek célja a török kiszorítása volt az egykori Magyar Királyságból, valamint lehetőség szerint további területek meghódítása: elsősorban ütközőzóna, illetve határőrvidék kialakítása céljából.

A pozsareváci béke értelmében a győztes Habsburg Birodalomhoz került a Temesi Bánság és a középkori Szörényi Bánság területe, valamint Szerbia északi része. (Igaz, a két utóbbi tartományt az 1737–1739-es vesztes háborút lezáró belgrádi békében elveszítették a Habsburgok.) Ezzel az egykoron a Temesi Bánság földjét is magában foglaló egyházmegyénk végleg fölszabadult a török uralom alól.

A középkori csanádi püspökség a tizenhatodik század közepén szűnt meg végleg, amikor az oszmán hódítók a püspöki központot, Csanád városát is lerombolták. A csanádi püspöki méltóságot ugyan később is betöltötték, de ez a puszta címen túl nem jelentett mást (ennek jegyében nem nagyon járt javadalommal sem), s legtöbbször a győri székeskáptalan egyik tagja viselte.

A töröknek a délvidéki régióból való kiűzése adta meg a lehetőségét annak,

Gróf Nádasdy László püspök

hogy a püspök visszatérjen a rábízott területre. Az egykori pálos szerzetes és házfőnök, majd győri kanonok Nádasdy László gróf (1662–1730) 1710-től haláláig vezette egyházmegyénket, s többször tett – sikertelen – kísérletet a csanádi püspökség teljes újjászervezésére.

A bécsi császári udvarnak azonban

más volt a koncepciója: az, hogy a Temesi Bánságot nem a magyar államba integrálják vissza, hanem önálló tartományként veszik Habsburg igazgatás alá. Ennek a folyamatnak az élén Savoyai Jenő állott, aki eleinte nem járult hozzá a püspököknek a Bánság területén való letelepedéséhez sem, s egyházi joghatóságát is vitatta és a temesvári jezsuita misszióra bízta az ott élők lelkipásztori ellátását.

Nádasdy László püspök tehát csak egyházmegyéjének a Marostól északra elterülő részén gyakorolhatta jogait, püspöki központját pedig Szegeden rendezte be, sőt a városban szervezte újjá 1723-ban – négy kanonoki stallummal – a csanádi székeskáptalant. Szeged kapcsán azonban joghatósági vita keletkezett, hiszen a csanádi főpap mellett a váci püspök és a kalocsai érsek is úgy vélte, a város az ő egyházmegyéjéhez tartozik. Végül Nádasdynak – az esztergomi érsek közbenjárására – III. Károly király magadta a joghatóságot a Bánság fölé, azonban a Marostól délre eső terület egyházi jövedelmeit magának tartotta fenn, s helyettük évi ötezer forint díjazást ajánlott számára.

A csanádi egyházmegye új – és Trianonig fennálló – temesvári központja kiépítésének feladata már Nádasdy utódaira maradt...

MIKLÓS PÉTER

Áldott karácsonyi ünnepeket
és kegyelmekben gazdag, boldog új évet

kívánnak a magazin minden
kedves olvasójának a tízéves

Toronyirány
szerkesztői és készítői

Zarándoklat a Kolontár-devecseri Szentkúthoz

A vörösiszap katasztrófától megmenekült Kolontár-devecseri Szentkúthoz látogatott zarándokok egy csoportja október 13-án a Vajdasági Magyarok Demokratikus Közössége Szegedi Tagozatának szervezésében. A résztvevőket a bakonygyepesi *Áment Márton* helytörténész kalauzolta. A Szentkút a Kolontár és Devecser közötti mezőn, a Torna patak jobb partján, a vasúti sín pár mellett található. A Szűzanya tiszteletére kialakult kegyhely a környékbeliek ismert zarándokhelye volt már az 1800-as évek eleje óta. A szerencsétlenség során a lúgos áradat 300-400 méter szélességben hömpölygött a gátszakadást követően, és a patak medre is színültig megtelt. Csodálatos módon azonban a Szentkút fölé emelt kápolna – benne a Szűzanya szobrával és a közelében található kegytárgyakkal együtt – sértetlen maradt. A magasabbban lévő mező és a patak medre is vörös volt, a Szentkút környezetét viszont zöld fű övezte, ahova nem folyt be a vörösiszap. Két évvel később a Szentkúthoz zarándokló hívek egy felemelt-, kitárt karú, mintegy a szerencsétlenségnek megálljt parancsoló angyalt ábrázoló szobrot állítottak a Szentkút és a Torna patak közötti területen.

Újabb kurzusok indultak a gyulai Nyugdíjas Akadémián

Idén ősszel immár 17. alkalommal szervezték meg a nyugdíjas akadémia programjait a Gál Ferenc Főiskola gyulai karán.

– Nagyon szeretik a tagjaink ezeket a programokat, ezek a családon belüli kötődést is erősítik – mondta *Debreceni Jánosné*, a Gyulai Nyugdíjasok Érdekvédelmi Egyesületének elnöke. Idén két kurzuson vehetnek részt a jelentkezők, az egyik az *Édes élet*, melyen gasztronómiával foglalkoztak, a másik pedig a *Színes világ*, ahol a Föld különböző tájaival ismerkednek. A nyugdíjas akadémia

lehetőséget teremt arra, hogy a jelentkezők felfrissítsék gondolataikat, aktívan kapcsolódjanak.

– Az élethosszig tartó tanulás egyfajta mottója a mai világnak, ezért is szeretnénk hasznos, érdekes ismereteket átadni az idősebb korosztálynak – mondta *Beke Szilvia* főiskolai docens, a program szervezője.

Kanadai felsőoktatási konferencián vett részt a GFF

A Tempus Közalapítvány támogatásával vehetett részt a Gál Ferenc Főiskola a kanadai Ottawában 2018. november 16–21. között megrendezett nemzetközi felsőoktatási kiállításon. A főiskolát *Thékes István* adjunktus, külügyi titkár képviselte. A rendezvényen a Gál Ferenc Főiskola fontos partnerségi kapcsolatokat kívánt előmozdítani a kanadai felsőoktatási intézményekkel. Fontosnak tartják, hogy oktatóik és hallgatóik is lehetőséget kapjanak arra, hogy a tengerentúlon is tapasztalatot szerezzenek a kutatásban és a tudásszerzésben.

150 éve szentelték fel a nagybecskereki székesegyházat

November 24-én hálaadó szentmisével ünnepelték a délvidéki nagybecskereki székesegyház felszentelésének jubileumát. 150 évvel ezelőtt Mihalovics József csanádi kanonok, később zágrábi bíboros érsek áldotta meg az épületet. A szentmisén *Német Lászlóhoz*, Bánát főpásztorához tíz püspök csatlakozott, hogy közösen, összesen öt nyelven, magyarul, horvátul, bolgárul, csehül és németül adjanak hálát Istennek szeretetért, irgalmáért és kegyelméért, amely a város és az egyházmegye híveire áradt másfélszáz éven keresztül a felszentelt székesegyházból. *Kiss-Rigó László* püspök tartotta a magyar nyelvű homíliát. Jelen volt az egyházmegye nyugalmazott püspöke, *Gyulay Endre* is. A Gyulafehérvári Katolikus Papnevelő Intézet rektora,

András István kíséretével együtt koncerebrált. A szentmise végén *Gyuris László* székesegyházi plébános adott hálát mindazok munkájáért, akik 150 évvel ezelőtt részt vettek a templom megépítésében.

Áldoztatók képzése

A Szeged-Csanádi Egyházmegye pasztorális helynöksége áldoztatók számára tartott képzést Szegeden, a Katolikus Házban november 24-én. A képzésen részt vettek a régóta szolgáló áldoztatók, illetve azok, akik számára plébánosuk most készül engedélyt kérni; az egyházmegye több településéről érkeztek. A délelőtti ismerkedéssel telt, valamint a saját, személyes küldetésüket értékelték az áldoztatók és a leendő áldoztatók. Ebéd előtt rövid szentségimádáson imádkoztak együtt, majd *Veréb László*, a Gál Ferenc Főiskola tanára tartott előadást az áldoztatók lelki-ségéről, amelyben többek között Barnabás példáját állította a hallgatóság elé. A délutánt *Kondé Lajos* pasztorális helynök zárta, aki gyakorlati oktatást tartott a résztvevőknek, melynek során minden felmerülő kérdésre válaszolt.

Lelki nap a Gál Ferenc Főiskola szarvasi Pedagógiai Karán

Az advent kezdete előtt, november 29-én, a Gál Ferenc Főiskola Pedagógiai Kar munkatársainak nagy

élményben volt részük. Három előadást hallgathattak meg, melyek más-más területet villantottak fel, de mégis összefonódtak az üzeneteik. Elsőként az Árpád-házi Szent Erzsébet Plébánia plébánosa, *Thorday Attila* a gyász feldolgozásához szükséges személyes szempontokról beszélt, példákkal bemutatva az emberben lezajló fájdalmas folyamatokat, melyek átélését, feldolgozását a hit ereje nagymértékben képes megkönnyíteni.

Másodikként *Köllő Sándor* egyetemi lelkész fordult a hallgatósághoz, aki az egyetemi lelkészség életét, küldetését mutatta be. Rávilágított arra, hogy a családtól a nagyvárosba költöző fiatalnak milyen nagy támaszt nyújt az, hogy van olyan hely, ahol szívesen látják, van olyan közösség, ahova tartozhat.

Seidl Ambrus, a Szent Klára Plébánia plébánosa a torinói lepelről beszélt. Előadásában tényszerűen mutatta be a tudományos vizsgálatok eredményeit, történelmi tényeket sorakoztatott fel, melyek a lepel történetét illusztrálják.

Karitás karácsonyi vásár Szegeden

Az önkéntesek közreműködésével idén is olyan alkotásokat vásárolhattak meg az érdeklődők a szegedi nagyáruházban az egyházmegyei Karitás karácsonyi vásárában, melyekkel a halmozottan hátrányos helyzetű emberek mindennapjait segítik.

Kothencz János elnök tervei szerint az idén a vásáron befolyt összegből tüzelőt vásárolnak a rászoruló családoknak. Mint mondta, a szegedi vásárban kapható ajándékok segítségével újabb lépést tehetnek azért, hogy tűzifát juttassanak a téli hónapokra a nehéz helyzetben lévőknek. Az elnök örömmel jelentette be, hogy egyre több önkéntes karításcsoport szerveződik az egyházmegyében, így csaknem 30 ezer emberhez juthat el a segítség.

Erősítik a közösséget a gyulai Apor óvodában

A közös focimeccs mellett homokvárakat építettek, és lerajzolták az óvodát azon a programon, melyen az Apor Vilmos Katolikus Óvoda jelenlegi és egykori növendékei vettek részt. A gimnazista fiatalok kívül-belül megnézték az idén felújított épületet is, és megállapíthatták, hogy az elmúlt években sok minden megváltozott.

– Nagyon szerettem ide járni, és most jó látni, hogy szép környezetben mosolygós gyerekek járnak ide – mondta a gimnazista *Ludvig Katalin*, az Apor óvoda egykori növendéke. Gyulán

a katolikus oktatási-nevelési intézmények a teljes spektrumot lefedik, hiszen az óvodától a felsőoktatásig kiépült a rendszer. A fiatalok a korábbi években is több közös programon vettek részt, ez a kezdeményezés viszont újszerűnek számít.

– Fontos, hogy ne csak mi kövessük az egykori óvodások életét, hanem ők is tudjanak arról, mi történik nálunk. Mindez azért is fontos, mert később szülőként ők biztosíthatják számunkra az utánpótlást – hangsúlyozta *Flander Beáta* óvodavezető. Úgy tervezik, hogy hagyományt teremtenek abból, hogy a gyulai katolikus óvoda egykori növendékei később visszatérjenek az intézmény falai közé.

Jeles évfordulót ünnepelt a gyulai plébánia

Idén háromszáz éve, hogy helyben élő lelkipásztorral működik Gyulán a plébánia – emlékeztetett a Magyarok Nagyasszonya búcsún *Kovács József* általános püspöki helynök. A szentmisét bemutató egykori gyulai plébános elmondta, a török hódoltság után a váradi püspök 1715-ban állította vissza a plébániát. Ez akkor még inkább egy névleges aktus volt, valójában 1718-ban, vagyis épp 300 éve van folyamatosan helyben lakó lelkipásztor Gyulán. Őt Kovács Pálnak hívták, és egészen 1732-ig tartott a szolgálata. Gyulán persze a törökdúlás előtt is működött plébánia, ennek első említése a XIV. század harmincas éveire datálódik, ekkor említették, hogy a

Péter nevű plébános 20 garast fizetett a pápai tizedszedőknek. Kovács József kiemelte, a település első ismert templomát is Szűz Mária tiszteletének szentelték. A Mária kultusz újbóli megerősödése 1948-tól Mindszenty József hercegprímáshoz köthető.

Megújulnak az egyházmegye fenntartásában lévő óvodák

A Békés és Bács-Kiskun megyei óvodák után megkezdődik a Csongrád megyében lévő egyházi fenntartású óvodák rekonstrukciója is. A Területi Operatív Program keretében a szentesi és a makói óvodák kerülnek felújításra – amely túl az energetikai típusú fejlesztésen, az óvodák teljes belső felújítását és eszközbeszerzést is tartalmaz. A 2018-as központi költ-

segtetésből az egyházi fenntartású óvodák felújítására előirányzott keretből, a Szeged-Csanádi Egyházmegye több óvodájában fejlesztések várhatóak a 2019. évben. Ezen óvodák közé tartozik a szegedi Fénysugár Katolikus óvoda Avar utcai épülete is. A Hóbiárt basa utcai rész felújítása idén befejeződött, így az intézmény fennállásának 25. évfordulóját már a külsőleg teljesen megújult épületben ünnepelhették a résztvevők.

Eucharisztikus Lelkinap Orosházán

Egyházmegyénk számos településéről érkeztek hívek az Orosházán megrendezett Eucharisztikus Lelkinapra.

Az esemény a 2020-as Nemzetközi Eucharisztikus Kongresszus egyik előkészületi állomása volt. A rendezvényen felhívták a résztvevők figyelmét, hogy hazánkban 1938-ban már szerveztek Eucharisztikus Világkongresszust, amelyen a Vatikánt Pacelli bíboros képviselte, a későbbi XII. Pius pápa. *Serfőző Levente* oktatási helynök arról beszélt, hogy a kenyér és a bor átváltoztatásával Jézus részévé válik mindennapi életünknek. A továbbiakban *Hatházi Róbert* plébános adott elő *Az Eucharisztia, mint az egyház életének a forrása* címmel.

Mészáros Ferenc elismerése

Az Emberi Erőforrások Minisztere által adományozott Esélyteremtésért díjat kapott *Mészáros Ferenc*, a Szegedi Keresztény Roma Szakkollégium igazgatója.

A díj az esélyteremtés terén elért kiemelkedő eredmények, valamint a hátrányos helyzetű társadalmi csoportokhoz tartozó személyek segítése területén végzett kiemelkedő szakmai tevékenységért adományozható. Mészáros Ferenc 2012 óta vezeti a Szeged-Csanádi Egyházmegye által fenntartott Szegedi Keresztény Roma Szakkollégiumot. Munkájával jelentősen hozzájárult a szegedi felsőoktatási intézmények, a Gál Ferenc Főiskola és a Szegedi Tudományegyetem roma és hátrányos helyzetű hallgatóinak sikeres diplomaszerezéséhez. Az elmúlt hat évben több mint nyolcvan fiatal vett részt a szakkollégiumi programban.

Az elismerést december 3-án, a fogatékkal élők világnapján a Nemzeti Színházban rendezett *Jobb Velünk a Világ* című gálaműsor keretében *Fülöp Attila*, az Emberi Erőforrások Minisztériumának szociális ügyekért és társadalmi felzárkózásért felelős államtitkára adta át.

Jogtörténeti konferenciát rendeztek Szegeden

Centenaria – 1918 – A hosszú 19. század vége címmel rendeztek háromnapos jogtörténeti konferenciát december 5–7. között a szegedi Gál Ferenc Főiskolán. A konferenciát a Szegedi Tudományegyetem Állam- és Jogtudományi Karának Európai Jogtörténeti Tanszéke szervezte, együttműködésben a Gál Ferenc Főiskola Teológiai Karával, valamint a Magyar Tudományos Akadémia Szegedi Bizottságával és a Pólay Elemér Alapítvánnyal. A háromnapos tudományos eszmecsere nemcsak a 19. században lezajlott polgári kodifikációs folyamatokat, valamint az első világháború eseményeinek hatását mutatta be az egyes országok alkotmány- és magánjogára, hanem egy teljes napot szentelt az 1917-ben, XV. Benedek pápa által kihirdetett első Egyházi Törvénykönyvnek. A nagyszámú érdeklődő körében lezajlott konferencia fontos lezáró állomása volt az első világháborút érintő, annak elsődlegesen európai jogtörténeti háttérével foglalkozó hazai tudományos szimpóziumok sorának, melynek előadásai tanulmányok formájában, önálló kötetben látnak napvilágot Szegeden.

A karácsony margójára

Túl a történeti valóságon, Jézus megtestesülése – a bölcsőtől a koporsóig – egyúttal az isteni-emberi történet legtömörebb, legegyszerűbb és legösszetettebb képeit és szimbólumait ajándékozza nekünk.

Mária és József alakja a bölcsőben fekvő gyermekkel: a család, minden család örök bensőséges képe. Ugyanakkor azonban, szinte észrevétlen fordulattal, isteni költészettel: az örök szüzesség képe is. A család, a termékenység jegyei mögött itt az ember másik magasrendű életformájának, a természetfölötti élet előképének, a szüzességnek is legbensőségesebb „hármában” gyönyörködhetünk. Külön-külön és együtt: Jézus, Mária és József alakjában, a szent család, a karácsonyi barlang szeplőtelen látványa, egyszerre kimeríthetetlen szemléleti kincse minden családnak, s vezércsillaga minden egyes – társas vagy végképp magányos – emberi életnek. Csodálatos egyetemességet rejt magában, s oly észrevétlenül egyszerű „fogalmazásban”, amire egyedül a természetfeletti képes. Mint család: áldást osztó képe az emberiségnek, s ugyanakkor – a szüzesség isteni mélységű fölfedésével – az örök, egyszeri ember megszentelése, annak kodifikálása, hogy az egyes ember a történelemnek nemcsak láncszeme, hanem egyúttal fölülmúlhatatlan végcélja, Isten szeretetének legfőbb tárgya is. Természetes és természetfeletti eme csodálatos egyensúlyában csakis így lehet jelen már most és már itt az a hatalmas feszültség, mely drámájával az egész univerzum sorsát kimérte, s melybe már most és már itt belefér a kereszt éjszakája, a bal és jobb lator, Veronika kendője és Júdás árulása, az egész emberi történelem, s azon is túl az egész teremtet világ „türelmetlen várakozása”. Az egyszerű képet (pásztorok, királyok és ökrök foglalatában) ihletett kézzel és kiapadhatatlan odaadással nem hiába idézték fel templomok falán a századok. E kép, mely természetfeletti „elkötelezettségével” mindent fölülmúló történetet ígér – így érkezik ma is közénk, az éjszakában megeredő hóesés intimitásával.